Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 231 (14036) | 1975 оной октябриин 2, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

ҮРЫСӨӨ ЗҮБӨӨР ХИДХЭҺЭНЭЙ АШААР

ҮДын аймагай ма... нэрэмжэтэ кол... тракторно-тараан ажа... комплексно бригада бү... 5—6 агитаторнууд ... хүдэлмэри ... Эдэнэр механиза... мүрысөөнэй дүн... ходо хөөрэдэг, вым... барюулдаг, газе... нуудые асардаг ... бригадануудта пар... комсомолой бүлэгүүд. ... хиналтын постнууд ... гаданхай. III кварта... ажахыдамнай ... хамта 60-аад полит... нүүд үнгэргэгдөө. ... үедэ 9 политинфор... 20 гаран элидхэл ... уншаһан байна. Жэ... колхозой ахамад ... А. Ф. Ефимов «Гү... тушааха түсэб ... гэшэ тарияашанай ... » гэһэн элидхэл ... уншаа. Тиихэдэ ... түрүүлэгшэ П. В. ... «1975 оной урга... болон хүдөө продуктнуудые бэ... хэрэгүүдые хүсэд ... хэмжээ ябуулганууд ... КПСС-эй ЦК-... СССР-эй Министр... Соведэй тогтоол — ... ажалшадай дай... программа» гэжэ ... дахин уншаһан ... Агитаторнууднай ... дэхи Ниитэ евро... нэй дүнгүүдээр. ... XXV съездые нэ... гойгоор угтахын ... социалис мүрысөөн ... КПСС-эй ЦК-гай тог... нүүдые брига... үнгэргөө һэн. Эдэ... «Тараан ажа... культурын» нэрэ ... гурбадахи комплекс... бригадир, ком... Т. Ковалёв ойл... хүдэлмэри эмхи... һайнаар ябуулна. ... хоёрдохи брига... бүридхэгшэ (6 ... хугасаада аги... хүдэлнэ) А. С. ... ниитэ-поли... хүдэлмэри эдэбхи... һанартайгаар үнгэр... тэй хамта зарима... хайлан хэлэбэл, нэ... гаалын агитатор, ... П. П. Ива... ямар нэгэн шал... олоод, ойлгуу... хүдэлмэридэ хайша ... гандадаг юм. Иимэ ... гай эрид шууд тэм... ууламжын хүдэл... хаяруулха гэжэ ... һайнабди.

... оной ургаса ху... үедэ колхозой ком... болон механи... дунда үргэн дэ... социалис мүрысөөн ... гдэнхэй. Тараа ху... үеда тээхэнэ ажа... комбайнернууд болон ... шонуудай суглаан ... хэ харюусалгатай ... хаһые (ажалай ... 27 үдэр соо бай... рэй туршада ху... ээр бэелүүлхэ гэ... һэн шиидхэбэри абтаа һэн. Ажахын механизаторнууд хэлэһэн үгэеэ бодото хэрэгүүдээрээ батадхана. Тэдэнэр сүүдхын 12—14 часай турша да «тарияанайнгаа онгосо» жолоодожо, үдын эдеэнэй забһарташье ажалаа замхаанагүй. Бидэ мүнөө үгэдөө хүрэхэбди гэжэ омогорхон хэлэхэ тоо баримтануудтайбди. Юуб гэхэдэ, хурягдаха, ургасын талмайн хахадһаа ехэнхинь абтаад байна. Энэ хэрэгтэ ажахын гурбадахи, дүрбэдэхи бригаданууд горитойхон хубитаяа оруулна. Манай энэ хоёр коллективүүд хоорондоо жэлэй дүрбэн сагта мүрысэдэг заншалтай болонхой. Тиимэһээ тус бригадын гэшүүд — механизаторнууд ажахы дотороо мүрысөөнэй манлайда дабшадаг юм. Мүнөөшье гурбадахи, дүрбэдэхи бригадын механизаторнууд социалис мүрысөөндэ түрүүлнэ. Хэлэһэн үгэеэ бодото хэрэгээр баталая. Гурбадахи бригадын П. А. Гребенщиков 2.455 центнер тараа сохёо, дүрбэдэхи бригадын И. М. Гребенщиков 2.310 центнер тараа, гурбадахи бригадын гэшүүн А. И. Солодухин 1961 центнер тараа сохёо. Тус коллективүүд дүн хамта 20 мянга гаран центнер тараа хуряажа абаад байна. Энэнь колхозой хуряаһан ургасын хахадһаа ехэнхинь болоно.

Байгша оной тараа хуряалгын үедэ манай ажахыда социалис мүрысөөнэй гурим тодорхой, тааруугаар зохёогдоһон байна. Жэшээлхэдэ, 25 үдэрэй туршада ургаса хуряалгаяа түгэс үнгэргэжэ, техникээ эмдэн зогсоонгүйгөөр ашаглаһан, намарай паар хахалха хэрэг эмхитэйгээр үнгэргэһэн, ехэ һолоомо һурилһэн, ерэхэ жэлэй ургасын үрэһэ хааһан комплексно бригада түрүүлһэндэ тоологдожо, колхозой дамжуулгын Улаан туг, 250 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха юм. Илагша коллективэй бригадир колхозой Хүндэлэлэй грамотада, ВДНХ-гай путёвкодо хүртэхэ байна. Тиихэдэ 4.000-һаа бага бэшэ центнер тараа сохиһон комбайнерай нэрэ ажахын «Хүндэлэлэй самбарта» барлагдажа, «1975 оной колхозой эрхим комбайнер» гэһэн нэрэ хүндэ олгогдохо. Гадна, энэл нүхэртэ ВДНХ-гай путёвко барюулагдаха юм. Тэрэшэлэн штурвальна, жолоошон, газар хахалагша тракторист болон бусадайшье дунда мүрысөөнэй гурим бодомжотойгоор баталан абтагданхай.

Дээрэ дурсагдаһан эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулганууд механизаторнуудаймнай ажалда нүлөө үзүүлээ гэхэдэ алдуу болохогүй.

М. ГРЕБЕНЩИКОВ,
Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

...СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...БАЙГАЛАЙ АЙМАГТА ШЭНЭЭР БИИ ...ҺОН ТОСХОНИИЕ БҮРИДХЭЛДЭ АБАХА ...СЕЛКОВО СОВЕТ ЭМХИДХЭН БАЙГУУЛХА ТУХАЙ

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум нигэ... :

...ал-Амарай түмэр замай барилгатай дашарам... Хойто-Байгалай аймагта шэнээр бии болоһон ...е бүридхэлдэ абажа, тэрэниие **Северобайкальск ...дэлмэришэнэй поселок** гээд нэрлэхэ.

...алшадай депутадуудай Северобайкальска посел... ...ет эмхидхэн байгуулха.

...байкальска поселково Соведэй түбынь Северо... ...к гэжэ хүдэлмэришэнэй поселок болохо.

...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
...дай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
...оной сентябриин 29.

„Юһэдэхи табан жэлдэ ажалай шэн ...ья гаргаһанай түлөө“ дурасхаалай тэмдэг

...приятинуудай, үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй, колхо... совхозуудай, барилгануудай научно-шэнжэлэлгын ...д эмхинүүдэй, коллективүүдые шагнахын тула, ...хи табан жэлдэ ажалай шэн ... гаргаһанай түлөө» КПСС-эй ... СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-... ВЛКСМ-эй ЦК-гай дурасхаалай тэмдэг 1975 оной ...на социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, ...й Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ...тогтоолоор бии болгогдонхой. 1975 оной бүхэсоюзна ...ис мүрысөөнэй дүнгүүдээр КПСС-эй ЦК-гай, ...й Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-...гай дамжуулгын Улаан тугуудта хүртэһэн, үйлэд... ашаг үрые дээшэлүүлгын, продукциин шанар һай... ...гын талаар табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые ... хэрэгтэ эгээн эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһан ...ивүүд энэ тэмдэгээр шагнагдаха.

...асхаалай тэмдэгээр шагнагдаһан коллективүүд ...эй ВДНХ-гай дэргэдэхи Бүхэсоюзна хүндэлэлэй ...та бэшэгдэхэ.

„Юһэдэхи табан жэлдэ ажалай шэн ...а гаргаһанай түлөө“ КПСС-эй ЦК-гай, ...-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ...ЛКСМ-эй ЦК-гай дурасхаалай тэмдэгэй

ДҮРЭ ХЭЛБЭРИ

...һэдэхи табан жэлдэ ажалай шэн габьяа гаргаһанай ... дурасхаалай тэмдэг хадаа дээрэнь юһэдэхи табан ...он жэлнүүдэй заагданхай лентээр орёогдоһон, ...о венок дээрэ түбылгэн һиилэһэн табан хушуута ...болоно.

...ной тэг дундань: «Юһэдэхи табан жэлдэ ажалай ...габьяа гаргаһанай түлөө» гэһэн гаршаг, хоолосуудтай ... ба балтын дүрэ, арадай ажахын һалбаринуудые ...һан зураглал бии.

...тэмдэг рубина шэл, үнгэтэ эмальнуудые һуулган ..., алталмал, мүнгэлмэл үнгэтэ металлаар бүтээгдэн-...

...агай хэмжээнүүдынь: утаашаа—300мм., хүндэлөө-... — 265 мм.

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

БАЯН УРГАСА ЭНДЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

Хонхолоорхин хэр угһаа хойшо бэрхэ таряашад гэжэ суурхадаг. Сагай уларилай ямаршье жэлдэ орооһото ургамалнуудай, хартаабхын болон үбһэ ногооной баян ургаса абадаг юм.

Гүрэндэ тараа, хартаабха худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб үнгэрэгшэ жэлдэ болзорһоонь урид дүүргэһэн. Энэ үе соо тус ажахыһаа бүхыдөө 112.000 центнер орооһон, 30.000 центнер хартаабха бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаа. Мүнөө КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ оролсон, шэнэ ургасын дээжэ 45.000 центнер тараа Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулха дээшэлүүлэгдэһэн уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ байна. Тараа тушаан абадаг Мухар-Шэбэрэй пунктда колхозой тоогууд дээрэһээ үдэр бүри 1500—2000 центнер тараан ороно.

Энэ колхоздо хахалагдадаг газарайн 89,8 процентые тарилгын талмай эзэлдэг юм. Хабарай сэбэр паарта миин 10,2 процентнь хүртэдэг. Гэбэшье ажахын таряашад, механизаторнууд хайшан гээд, ямар аргаар жэл бүри тогтууритай баян ургаса туйланаб? Гектар бүриһөө яагаад 16—18 центнер хүрэтэр ороохо тараа хуряанаб? — гэһэн асуудал гарана.

— Баян ургасын эхин эртэ намарһаа захалдаг юм, — гэжэ колхоздоо хори гаран жэлдэ трактористаар хүдэлжэ ябаһан И. Е. Митрофанов хэлэнэ.

Нээрээшье тиимэл даа. Саг соогоо һайнаар хахалагдаһан намарай паар дээрэ үрэһэ тарихада, хабартаа хахалжа тариһанда орходоо ургасань гектарай 3—4 центнерээр дээшэлдэг гэжэ Хонхолын таряашад, механизаторнууд һайн мэдэхэ. Тиимэһээ эртын намарай паар шадаал һаа ехээр, һайнаар хахалха гэжэ оролдодог.

Колхозой тракторно-тараан ажалай дүрбэн бригаданууд «Газараа эрхимээр эрхилдэг бригада» гэһэн нэрэ зэргэдээ хүрэмөөр ажалаа эмхидхэдэг.

Мунханай полевой станһаа холо бэшэхэнэ нэмжыһэн кукурузын поли дээрэ гурбан «ДТ» трактор һубарин ябана. Бамбагар зөөлэхэн тоһолиг хара паар дээрэ кукурузын нэгэ набшаһаншье харагданагүй. Бидэнтэй ябалсаһан тракторна 4-дэхи бригадын бригадир Г. К. Тихонов хахалагдаһан полиие эзэн ёһоор хаймадан хараһанайнгаа удаа хармаанһаа эбхэмэл хэмжүүр гаргаад, гүнзэгыень хэмжэбэ.

— 20 сантиметр гүнзэгы, нормо соогоо хахалагдана. Хуушанай механизаторнууд ха юм даа. Голодоһо гаргахагүй. Газараа һайнаар хахалаагүй һаа, үндэр ургаса хүлеэһэнэй дэмы. Энэ ёһо жамые манай механизаторнууд хэнэйшье заабаригүйгөөр бэелүүлдэг юм, — гээд Георгий Кузьмич механизаторнуудайнгаа ажалаар һаналаа хананги, тэдэнээ магтан көөрэнэ.

Тус бригада мүнөө жэлдэ 400 гектар эртын намарай паар хүдэлмэриин 19 үдэртэ хахалха даабаритай. Бидэнэй ябаһан үдэр тэрэнээ хахадлаад байгаа һэн.

Механизаторнуудта ажалайнгаа һүүлээр аятай зохидоор амарха, сүлөө сагаа культурнаар үнгэргэхэ эрхэ байдал байгуулагданхай. Ахалагша тогоошон Г. К. Коршунова энэ жэлдэ нютагтаа дунда һургуули дүүргээд, колхоздоо хүдэлхэеэ үлэһэн комсомол басаган Надя Митрофанова хоёроо механизаторнууд: «Амтатай эдеэтэй басагад» гээд магтана. Эдеэнэйнь сэн хямдахан, миин 44 мүнгэтэ. Хуряалгада хабаадагшад мүнгэ түлэнгүй, ведомостьдэ нэрээ бэшүүлээд үдэртөө халуун эдеэ хоол гурба дахин абана. Эндэ элдэб янзын хоол бэлдэгдэнэ. Хартаабхатай, лапшаатай гү, али капустатай мяханай шүлэн, котлетэ гү, али рагу — таряашадай гуйлтаар компот, сай гэхэ мэтэ бэлдэгдэнэ.

Бидэ эндэ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоздо эртын намарай паарай ямараар хахалагдажа байһан тухай тракторна нэгэ бригадын жэшээ дээрэһээ хөөрэбэбди. Бусад бригадануудта ажал хүдэлмэри иимэрхүүгээр эмхидхэгдэнхэй. Ажахыда энэ хүдэлмэридэ 17 трактор элсүүлэгдэнэ. Колхозой механизаторнууд мүнөө жэлдэ 2500 гектар паараа хүдэлмэриин 19 үдэртэ хахалжа дүүргэхээр зоригжонхой. Графигай ёһоор үдэр бүри ажахыда 119 гектар паар хахалагдаха даабари 130—150 гектарта хүргэгдэнэ.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

МУХАР-ШЭБЭР

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторна 4-дэхи бригадын бригадир Г. К. Тихонов (зүүн талаһаа), трактористнар И. Е. Митрофанов, П. Ф. Горюнов гэгшэд ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.

АВТОРАЙ фото.

ЗЭДЭ

ФОТО РЕПОРТАЖ

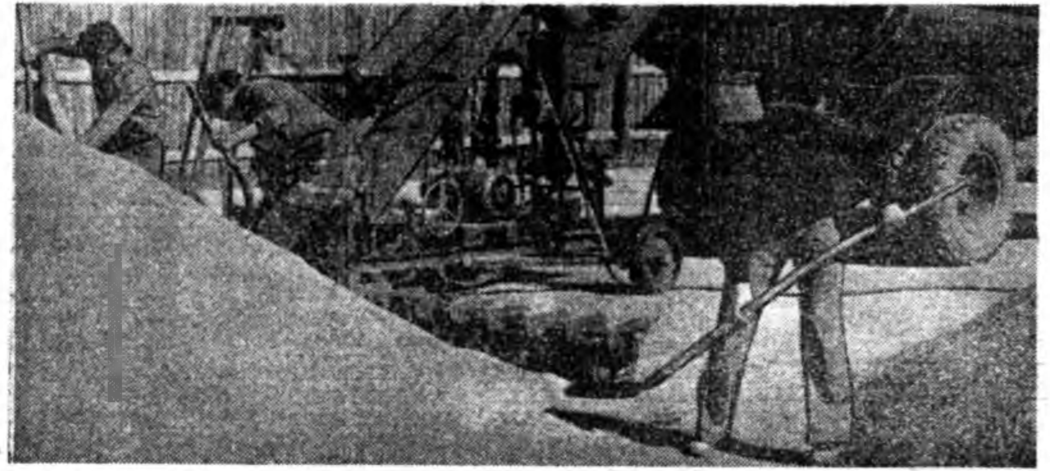
ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ НЭГЭ ҮДЭР

Һүниин тэнгһээ эхилжэ нилээд бүрхэһэн аад, үглөөгүүр сэлмэжэ, намарай наран һулахан элшэеэ гамгүй сасажа захалба. Гурбадахи халаанда тараа сэбэрлэһэн тоогой хүдэлмэришэд одоошье ажалаа дүүргэжэ, гэр гэртээ таран ошохоор бэлдэнэ. Уданшьегүй тараанай тоогые даагша Глеб Дмитриевич Шарин хүрэжэ ерээд, һүниин халаанай хэһэн ажалые тушаан абажа, тараа хуряалгада хамһалсахаар эльгээгдэһэн хүдөө ажахын институдай бүлэг студентнэртэ хэхэ ажалыень хубаарилан заажа үгэбэ. Тиигэжэ Дэрэстэйн тараанай тоог дээрэ ээлжээтэ ажалай үдэр эхилээ бэлэй.

— Энэ тоог нёдондо шэнээр баригдажа, ашаглалгада тушаагдаһан юм. Түхеэрэлгэнүүдынь үшөөл хүсэд тодхогдоодүй. Мүнөө эндэмнай тараа сэбэрлэхэ «ОВП-20» түхэлэй хоёр, ороохо ашаха гурбан, тараа шэдэжэ һалхитуулан хатааха нэгэ машина зогсолтогүй хүдэлгэгдэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ поли дээрэхи комбайнһаа асарагдаһан тараагаа тэрэ доронь сэбэрлээд, түмэр замай Зэдэ станцидахи элеваторта эльгээнэбди. Мүнөө дээрээ үрэһэндэ орохо тараан үшөөл сэбэрлэгдэнэгүй, — гээд, тараанай тоогые даагша Глеб Дмитриевич Шарин дэлгэрэнгыгээр тайлбарилна.

Үнэхөөрөөшье эндэхи тоог дээрэ тараан ехээр сугларнагүй. Үдэртөө ороһон тараанайнь хахадынь шахуу гүрэндэ тушаагдана. Обоологдоһон шэнииисэһээ тээ саанахана үсэгэлдэрэй поли дээрэһээ асарагдаһан обёос баһал тэбхын харагдана. Эндэ тараа шэдэдэг түхеэрэлгээр хоёр студент басагад обёос һалхитуулан сэбэрлэнэ.

— Һүүлэй үдэрнүүдтэ тараамнай хүсэд эдеэшэжэ, поли дээрэһээ урдынхиһаа һурагтгүй хуурай ороһон асарагдана. Мүнөө комбайннууднай амяарлан хуряахаяа болижо, сэхэ хадажа захалаа. Иигээд лэ үрэһэнэй участогуудай хурягдажа эхилхэдэнь хүрэнгынгөө тараае сэбэрлэжэ захалхабди. Тиимэһээ мүнөө дээрээ үшөөл сүлөөтэйшэг, тухашаралтагүй байгдана гээшэ, — гэжэ нэгэдэхи отделениин бригадир Харият Зайнутдинов харюусаба.

Тараа хуряалгаяа түргэн болзорто үнгэргэхын тула гансашье совхозой механизаторнууд, автомашинын жолоошод бэшэ, мүн тоог дээрэхи хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй юм. Тиигэжэ Дэрэстэйн тоогой коллектив II отделениин тараа сэбэрлэгшэдтэй мүрысэдэг байба. Эдэнэй дүн баһал табан хоног бүхэндэ соголологдоно. Хоёрдохёор, эндэ ажалладаг студентнүүд, автомашинын жолоошод совхозой МТМ-гэй хашаагай дэргэдэхи гэртэ түхеэрэгдэһэн столоводо хооллоно. Иимэ столово мүнөө бригада бүхэндэ эмхидхэгдэнхэй юм.

— Элеваторта тараа зөөхэдөө үдэртэ 5—6 эрьесэхэнэб. Энэ тоог дээрэһээ 4 автомашина тараа шэрэнэ, — гээд, Улаан-Үдын 2-дохи ашаанай транспортна предприятиин үнинэй жолоошон А. Згуржак хэлэнэ.

Бидэнэй хөөрэлдэһөөр байтар хоёр томо автомашина кузоваараа дүүрэтэр шаргал шэниисэ ашаад, үүдэндэхи томо шэгнүүртэ дүтэлэн ерээ һэн. Мүн энэ үедэнь поли дээрэһээ тараа асарһан автомашинанууд тоогой үргэн хашаа руу хүндөөр хүнхинэн, һубарилдаһаар оронод. Иигэжэ Дэрэстэйн тараанай тоог дээрэ эршэтэ ажалайнь ээлжээтэ нэгэ үдэр эхилээ һэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.
Зэдын аймагай «Октябрьский» совхоз.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын 2-дохи ашаанай транспортна предприятиин жолоошон А. Згуржак. Дэрэстэйн тараанай тоог дээрэ.

Авторай фото.

А. Н. Косыгин Г. Кольтой уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин РСФСР-эй правительствын уряалаар Советскэ Союзда ерээд байһан, Рейнланд-Пфальц гэжэ газар нютагай премьер-министр ФРГ-гэй христианско-демократическа союзай түрүүлэгшэ Г. Кольтой сентябриин 30-да Кремль дотор уулзаа. СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондын харилсаанда хабаатай хэдэн асуудалнууд, тэрэшэлэн хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Хөөрэлдөөн тааруу оршон байдалда үнгэрөө.

ЗҮБЛЭХЭ ЗҮЙЛДЭНЬ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКА ТҮСЭБЛЭЛГЭ

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). «Социально-экономическа түсэблэлгэ ба соёл сурталай хүдэлмэри» гэһэн асуудалтай бүхэсоюзна научно-практическа конференци сентябриин 30-да Смольныи актова зал дотор нээгдэбэ. Энээниие КПСС-эй ЦК-гай Пропагандын таһаг эмхидхээ. Союзна республикануудай, РСФСР-эй хизаарнууд болон областьнуудай партийна, соведэй, профсоюзна, комсомолой хүдэлмэрилэгшэд, томо предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, эрдэмтэд конференцидэ хабаадана.

Энэ конференциие КПСС-эй ЦК-гай Пропагандын таһагые даагшын орлогшо В. А. Медведев нээбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, партиин Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романов «КПСС-эй XXIV съездын эрилтэнүүдэй үндэһөөр хэгдэхэ экономическа ба социальна нэгэдхэмэл түсэблэлгэ ба соёл сурталай хүдэлмэри» гэһэн элидхэл хээ.

Ленинградай партийна организациин дүй дүршэл тухай хөөрэхэ зуураа, элидхэлшэ иигэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ: нэгэдхэмэл түсэб табихадаа, экономическа ба социальна, һалбариин ба территориальна шэнжэтэй ушар байдал шэнжэлэлгые хододоо үндэһэ болгодог байна. Гурбан шатаар түсэблэлгын таарамжатай байһаниинь тодороо. Энэмнай ажалша коллективүүдэй, захиргаанай районуудай хүгжэлтын түсэбүүдые, эсэстээ—Ленинградай ба областиин экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбые согсолон хараалха хүдэлмэри болоно.

«СОЮЗ»-«АПОЛЛОН»—ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ХҮҮРГЭ

НОВОСИБИРСК. (ТАСС-ай тусхай корр. Н. Железнов). «Советскэ Союз соогуур аяншалха үедөө бидэнэй хүрэһэн городуудай гоё һайхан, һүр жабхалантайе хаража, гайхаа, баясааб», — гэжэ Томас Стаффорд сентябриин 30-да Новосибирск хотоһоо мордоходоо хэлэбэ.

— Һүртэй дорюун Невае хараха, Киевэй эгсэ гүбээнүүд дээрэһээ Днепр мүрэнэй сэнхир тохойе хаража сэдьхэлээ ханаха, Мамаево Курганһаа ажалша бүхэриг Волгые шэртэн шэнжэлхэ азатай байгаабди. Мүн мүнөөдэр Сибириин ехэ мүрэнһөө хахасахаяа байнабди,— гэжэ Стаффорд нэмэн хэлээ.

Замбуулинай совет-американ экипажай ушарһан эдэ мүрэнүүдэй нэгэн тухай, дэлхэйн хоёрдохи дайнай хубилалтын хилэ болоһон Волго тухай Вэнс Бранд һонирхолоо хубаалдаха зуураа, иигэжэ сэдьхэлээ доһолонгёор хөөрэбэ: «Волга-Матушка» гэһэн ород үгын удхые одоошье ойлгобоб: энэ хадаа тэжээдэг тэдхэдэг баян газар, бата хэрэм, танай арадай дуун юм байна».

Хани барисаанай хүүргэ, амгалан байдалай аша туһада зорюулагдаһан холбоо барисаан, замбуулинда ба Газар дэлхэй дээрэ золголго гэһэн эдэ үгэнүүд Ленинградай ба Киевэй, Волгоградай ба Новосибирскын ажалшадай түлөөлэгшэдтэй онгосонуудай экипажуудай уулзаха бүхэндэ ходо дуулдадаг байгаа. Замбуулинай замаар дабшаха үедөө эдэнэй хамтадаа бүтээһэн хэрэгые һайхашаан баясажа байдагаа тэдэ хотонуудай улад зон айлшадтаа элирхэйлдэг, совет болон американ арадуудай хоорондын хани барисаае бэхижүүлгын аша туһада замбуулинда ба Газар дэлхэй дээрэ шэнэ уулзалгануудые хэхыень тэдээндэ хүсэдэг байба.

ФАШИС АЛУУРШАДТА ХАРААЛ ШЭНГЭГ!

Испаниин табан патриодые франкис засагаархидай саазалһан тухай мэдээсэл манай ороной ажалшадай сэдьхэлые ехээр доһолгоо. Демократуудые зэрлиг бүдүүлигээр мүрдэжэ хюдажа байһан ябадалые ехэтэ буруушаан, зэбүүрхэжэ байһанаа совет арад дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүдтэй хамта элирхэйлэн мэдүүлнэ.

МОСКВА. Фрунзиин нэрэмжэтэ Дорогомиловска химическэ заводой коллектив испан арадай алууршадые хараан буруушаахын тула сентябриин 29-дэ митинг зарлаа. Шудхалааша Т. А. Романенкова трибунада гараба.

— Фашизмда эсэргүү табан тэмсэлшые хэрзэгы шэрүүнээр хэһээһэн ябадал ехэ зэбүүрхэл үүсхэнэ. Демократиин түлөө тэмсэлшэдэй шуһанай адхаржа байхадань, бидэнэр һанаа амар байжа шадахагүйбди. Сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэлэй улам ехээр бадаржа байһые хойшо татахын тула хара хархис этэгээдүүд хэһээлгэ хюдалгын оршон байдал орон дотор тогтоохо гэжэ оролдоно. Манай предприятиин ажалшад Испаниин патриодуудтай һаналаа нэгэдэн талархана, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

«Пластик» гэжэ научно-үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо И. К. Михаль, лаборантка А. В. Титова болон бусад иигэжэ мэдүүлнэ: Франкогой засагай зарасанарай зэрлиг бүдүүлиг аашань Испаниин ажалшад ба арад зондо, бүхы дэлхэйн олониитэдэ зүриһэн ябадал болоно.

Фашис алууршадай харата муухай ябуулгые эрид буруушааха, Испаниин патриодуудые мүрдэжэ, хюдажа байһан ябадал болюулгаха, бүхы демократуудые түрмэнүүдһээ табюулха эрилтэ хэхэ гэжэ митингдэ хабаадагшадай нэгэн һаналтайгаар баталан абаһан шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

* * *

ЛЕНИНГРАД. «Красногвардеец» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэд франкис засагаархидай зэрлиг муухай ааша гаргаһые дуулаад, ехээр зэбүүрхэжэ байһанаа элирхэйлбэ.

— Испаниин табан патриодые алаһан, энэ орон доторхи демократуудые хэрзэгы шэрүүнээр мүрдэжэ байһан ябадал совет хүнүүдэй, үнэн сэхэ хүн бүхэнэй зэбүүрхэл үүсхэнэ. Франкогой алууршадай зэрлиг бүдүүлиг ааша — Испаниин ажалшадые убайгүйгөөр үһэриһэн, бүхы дэлхэйн олониитэдэ зүриһэн ябадал болоно, — гэжэ слесарь-хабсаргагша И. О. Гулк буруушаалай митинг дээрэ мэдүүлээ.

Патриодуудые саазалхадаа, Испаниин демократическа хүсэнүүдые айлгаха, арад зондо харша, үмхирһэн засаг захиргаанай хосоролгые хойшолуулха зорилго табина, — гэжэ радио-хабсаргагша Э. Б. Иванова хэлэбэ. Цехүүдэй нэгэнэй комсомолой эмхиин секретарь, слесарь Шамиль Бинеев, радио-хабсаргагша И. А. Степанова гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, бүхы демократуудые түрмэнүүдһээ дары сүлөөлүүлхэ эрилтэ табиба.

(ТАСС).

Һурган хүмүүжүүлэгшын үгэ

ШАБИНАРАЙМНИ БАЯР—МИНИИ БАЯР

«Бидэнэй, залуушуулай hажаажа, үльгэр жэшээ абажа ябаха зон, манай Хара-Шэбэртэдэ олон. Урдань СССР-эй Верховно Соведэй депутат ябаhан нютагайнгаа сүута механизатор Агния Феоктистовна Варфоломеевае тэдэнэй дундаhаа нэн түрүүн нэрлэхэ байнаб. Тэрэ намайе механизаторай мэргэжэлдэ hургаhан, урдаа хараха аха нүхэрни, багшамни юм.

Бидэниие, залуу зониие мэргэжэлдээ hургахаhаа гадна, газарта, ажалда дуратай, ёhотой совет хүн байхаар хүмүүжүүлхые оролдодог байhыень онсо тэмдэглэхэ байнаб. Агния Феоктистовнае Октябриин Революциин орденоор шагнаба гэжэ дуулахадаа, бидэнэр, шабинарынь ехэ баясаа hэмди. Эхэ оромнай үнинэй механизаторай шэн габьяата ажалые иимэ үндэрөөр сэгнэхэдээ, тэрэнэй бүхы наhанай хэрэг болоhон таряан ажалай мастер байhыень мэдэрээ гээшэл».

Агния Феоктистовна Варфоломеевагай шаби, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой түрүү механизатор Галина Сажина өөрынгөө багша тухай манай редакцида нигэжэ бэшэhэн байна. Тиимэhээ манай штатна бэшэ корреспондент А. Александров Агния Феоктистовна Варфоломеевада хандажа, hурган хүмүүжүүлэгшын хүдэлмэри болон харюусалга тухай хөөрэжэ, дүй дүршэлөөрөө андалдахыень дурадхаhан юм. Мүнөө нүхэр Варфоломеевагай хөөрөөн доро үгтэнэ.

— Трактористаар гансал эрэшүүл хүдэлжэ шадаха гэжэ урдань тоологдодог байгаа. Гэбэшье Паша Ангелинагай жэшээгээр эхэнэр зоншье «булад хүлэг» жолоодожо шадаха гэжэ манай гайхамшаг эхэнэрнүүд бүхы дэлхэйдэ харуулhан байна. Манай республика доторшье эхэнэр трактористкануудай, бүхэли бригаданууд 30—40 онуудта бии болоhон юм.

Би 25 гаран жэлэй саана, хүшэр хүндэ 1949 ондо трактор жолоодожо эхилhэн хүм. Тиихэдэ hаяхан дайн дүүрэнхэй, совет арадай дайнай хойшолонгуудые саг дары усадхаха гэжэ хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэжэ байгаа hааб даа. Тиихэдэнь бидэнэрэйшье хамтын хэрэгhээ хажуу тээ байха аргагүй байhамнай эли.

«ЧТЗ» тухэлэй трактор намда үгөө hэн. Түрүүшэгээр нилээн бахардаад абаhамни гайхалгүй. Гэбэшье аха нүхэдэйнгөө туhаламжаар техникэеэ hайнаар шудалжа, алдуу эндүү дээрээ hуража, удангүй дадал шадабаритайшье, дүй дүршэлтэйшье болоо бэлэйб. Тиихэдэ өөрынгөө шэлэhэн мэргэжэлдэ үнэнхэ зүрхэнhөө дурлажа, мүнөө ерэhэн амжалтануудаймни үндэhэ hуури табигдаhан байгаа гэжэ ойлгогшоб.

Хэдэн жэлэй саана манай колхоздо механизаторнуудай кадрнууд ехэ дуталдадаг байhан юм. Бүхы шахуу тракторнуудай нэгэ халаанда хүдэлгэгдэдэг hэн. Зарим тракторнуудыемнай жолоодохо зон олдодоггүй ушаршье үсөөн бэшэ дайралдадаг hааб даа.

Иимэ байдалтай эбсэхэ аргагүй байhамнай эли. Тиимэhээ манай ажахын үнинэй механизатор Иннокентий Петрович Петряковтой залуушуулые шефтэе абажа, мэргэжэлдээ hургаха гэжэ шиидээ бэлэйбди. Иннокентий Петрович залуу хүбүүдтэ анхаралаа хандуулжа, минии басагадые харадаа абаhамни гайхалгүй аабдаа.

Манай үйлсэдэ Галина Сажина гэжэ шуран, бэрхэ, ехэ hонюуша басаган байдаг hэн. Тэрэнэй эсэгэнь, нагаса абгайнь механизатораар хүдэлдэг байhан тула, Галя техникэдэ яhала дүйтэй, дуратай гээшэ ха гэжэ би гансата ойлгоо hэм. Галиие шэлэhэндээ hүүлдэнь нэгэтэшье голхороогүй бэлэйб.

Тэрэ ехэ дуратайгаар, эдэбхитэйгээр трактор шудалжа эхилбэ. Намhаа алхашье холодохогүй. Хэ гэhэн юумыемни хээд лэ байха. Газар хахалжа гү, али ямар нэгэ ондоо хүдэлмэри хэжэ ябахадамни хажуудам hуугаад, ехэл анхаралтайгаар ажалыемни адаглан хараха. Һүүлдэ обёорходомни тэрэ минии ажалдаа хэрэглэдэг байhан онол аргануудые тэрэ зангаарнь хүдэлмэридөө хэрэглэнгүй, өөрынхеэрээ ойлгожо абаhан байгаа hэн. Энэ ушар намайе ехэ баясуулаа. Юуб гэхэдэ, урагшаа hанаатайгаар ябаhан хүн үндэр туйлалтануудые тээшэ заал hаа эрмэлзэхэ бшуу.

Залуу механизаторые hургажа эхилхэдээ, нэн түрүүн газар хахалалгада анхаралаа хандуулха тон шухала гэжэ би тоолодогби. Предплужнигаа зүбөөр табижа, таряалангаа жэгдэхэнээр, голодоhогүйгөөр элдэхэ гээшэдэ hурахань хүндэшье hаа, hуража боломоор хэрэг шуу. Имагтал залуу хүнэй өөрынь оролдолгоhоо энэ дулдыдана.

Гэбэшье газар хахалалга таряашанай ажалай нэгэл нюусань, оньhониинь болоно. Тиимэhээ үдэрhөө үдэртэ, hараhаа hарада залуу нүхэрөө дахуулжа, ойлтоогүй юумыень ойлгуулжа, шадаагүй юумэеэ шадаха болоторнь hургахадаа, жэжэ жожо юумэндэ ходо анхаралаа хандуулха ёhотой бологдоно.

Гэхэтэй хамта hурган хүмүүжүүлэгшэ залуу механизаторай нянька бэшэ hэн хойнонь, тэрэ, олон юумэ өөрөө ойлгожо абаха зэргэтэй. Энэ ушарта тэрэнэй өөрөө ойлгохо ябадалдань туhалха үндэhэ hуури аха нүхэрынь табиха уялгатай гэжэ би ойлгогшоб.

Дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ баялиг газар гээшэдэ дуратай байхаар залуу зониие хүмүүжүүлхэhээ хэшэгтэй юумэн үгы. Тиимэhээ энэ хэрэгтэ сагаа огто гамнангүй үгэхэ ёhотой байhанаа hайн ойлгодогби.

Мүнөө үеын механизатор техникэеэ hайнаар мэдэхэhээ, тэрэнээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэhээ гадна, агрохимиин, газар элдэхэ агротехникын, үнгэрхэдөө зоотехническэ эрдэмэй нюусануудые торжиhогүйгөөр таажа шадаха ёhотой. Тиимэhээ шефтэе абаhан залуу нүхэрөө эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхын тулада ходо оролдолго гаргадаг байхаар хүмүүжүүлхэ баhа нэгэ зорилго бидэнэй, hурган хүмүүжүүлэгшэдэй урда тобойсо гаража ерэнэ.

Жэшээлхэдэ, хүдөө ажахын культура бүхэниие ямар болзорто, ямар аргаар таряа hаа дээрэб гэжэ Галя Сажинатай ходо хөөрэлдэдэг hэм. Тиихэдээ хэзээ газараа уhалхаб, саhа яагаад тогтоохоб, намарай болон эртын паар хэзээ хахалхаб гэхэ мэтын шухала асуудалнууд дээрэ онсо тогтогшо hэмди. Энэ хэмжээ ябуулгануудай ямар удха шанартай байhаниие тобшохоноор хөөрэжэ үгэхэ заншал баhал ехэ удха шанартай. Тус асуудалнуудаар юу уншахаб гээд баhал хэлэхэш. Тиихэдэшни hонюуша басаган заал hаа олоод уншаhан лэ байха.

Залуу басагадые өөрынгөө мэргэжэлдэ hургаха талаар минии хүдэлмэри дэмы hаланагүй гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйб. 1974 ондо условно эталонно 1225 гектар газар элдүүрилжэ, «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн хүндэтэ тэмдэгтэ Галина Сажина хүртөө. Түгэсхэхы жэлдэ «МТЗ-50» түхэлэй трактораар условно эталонно 1300 гектар газар элдүүрилхэ, табан процентhээ бага бэшээр түлишэ болон тоhодохо материал, хоёр процент запчасть алмаха гэhэн социалис уялга тэрэ абанхай. Мүнөө энэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Байгша ондо даажа байhан 268 гектар кукурузынгаа поли дээрэhээ гектар бүхэнhөөнь дунда зэргээр 136 центнер ногоон буурсаг суглуулжа, силос болгон дараа. Тиигээд мүнөө намарай паар хахалалгада хүдэлхэ зуураа, халаанайнгаа даабариие хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Гэбэшье хэhэн ажалаараа Галя омогорхоно гэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, би даажа байhан 253 гектар кукурузынгаа поли дээрэhээ гектар бүхэнhөөнь дунда зэргээр 153 центнер ногоон буурсаг суглуулжа абаа бшууб. Багшаяа заал hаа хүсэхэ гэhэн эрмэлзэлтэй байhаниинь hайшаалтай. Шабинарнай манай халаан. Тиимэhээ тэдэнэр манhаа бүри hайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ ёhотой бшуу. Энэ бодолые hургагша бүхэндөө хадуулган, урагшаал эрмэлзэдэгээр хүмүүжүүлжэ шадабалнай манай хүдөө ажахы улам хүгжэхэ, улам ехээр хүдөө ажахын продуктнууд абтадаг болохол.

Нёдондо минии hургаhан үшөө хоёр басаган, Галина Забровская, Екатерина Голендухина гэгшэд «булад хүлэгые» жолоодожо эхилбэ. Гадна Бага-Куналейн СПТУ дүүргэhэн долоон басагад манда хүдэлхэеэ ерээ. Валя Крюкова, Нина Хвосточенко, Люда Непогодьева, Валя Кочнёва, Аня Черных, Галя Братенькова, Маша ... духина гэгшэд ажа... намтарые яhала ам... гаар эхилбэ. Эдэнэр... хүргэжэ байха байhан... баhал hайн ойлгоно...

Залуу хүбүүд, ба... механизаторай мэр... дуратай байхаар хүм... хэ хэрэгтэ дунда hу... нууд ехэ үүргэ ... ёhотой. Захааминай ... Михайловкын дунда ... лиин жэшээ энэ бод... дүүрэнээр гэршэлн... hургуули дүүргэгшэд... процентнь түрэл со... ажаллана. Харин ... центнь хүдөө ажа... зуудта гү, али техн... тэ hурадаг байна.

Һурган хүмүүжүү... харюусалга тон ехэ. ... ябуулдаг хүдэлмэри... шэр хүндэ ааб даа. ... шинии hургаhан hу... ажалай үндэр амжал... лахадань ямар ехэ ба... соошни түрэхэ гээш... мэhээ би залуу... hургаха хэрэгые уял... рэгни гэжэ тоолоноб. ... залуу үетэн элинсэг... сагайнгаа газар дээр... той эзэн байха зэргэ... hайхан юумэ бодото ... бэелүүлхэ хэрэгтэ ... hурган хүмүүжү... өөрынгөө горитой ... оруулха байhамнай ... гүй эли.

А. АЛЕКСАНД...

бэшэжэ ...

Мухар-Шэбэрэй ай...

«Родина» колхоз.

Екатерина Доржиевна Доржиева хонин ажалда үнинэй хүдэлхэ зуураа жэл бүри хонин hүрэгөө бүтэн бүринөөр ондо оруулдаг, хонин бүхэнhөө 3 килограмм нооhо хайшалдаг. Харууhалжа байhан хонин бүхэниинь 35—40 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаагдадаг юм. Мүнөө зун Нюрган гэжэ hарьдагай бэлшээридэ 500 хони адуулжа, баранинень тобир тарган болгоhон байна. Хонинной мяха худалдалгаар «Улаан-Аха» колхозой аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гарадагта Екатерина Доржиевнагай хубита тон ехэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Улаан-Аха» колхозой хонишон Е. Д. Доржиева.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

ШЭНЭ ГЭРНҮҮД ЖЭРЫЛДЭНЭ

78 айлай ажаhууха шэнэ гэрнүүд Железнодорожно районой Юных коммунаров үйлсэдэ жэрылдэн бодоно. Гэр байра барилгын комбинадай эрхим бригаданuudай нэгэн эдэ байшангуудые барина. Коммунист Георгий Иосифович Песков тус бригадые даадаг юм.

Үшөө нэгэ байшан гэр ерээдүйнгөө эздые хүлеэнэ. Эндэ мүнөө дээрээ хүлгөөтэй, шууяатай болоодүй, аалин шэмээгүй байhаар. Шэрдэгшэд hүүлшын хүдэлмэри хэнэ, ханануудыень шэрдэнэ. Эндэ байра абаха хүнүүд үдэр бүхэн тоонной ерэжэ, зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн, бэлэн болоhон байра, таhалгануудые, харана, үзэнэ, дабхарhаа дабхарта гаран иишэ тиишээ hүндэлнэ. Энэ байшангай ашаглалгада үгтэмсөөр олохон айлнуудта баяр баясхалангай далай «айлшалан» ерэхэл. Тэдэнэрэй шэнэ байрынгаа түлхюур абахада шэнэ байшан амидырhэн юумэндэл шаг шууяагаар дүүрэхэ. Үдэшэлэн эдир басаган сонхоёо сэлижэ, ямар нэгэн дуунай аялга хангюурдан дуулахадаа болохол. Үнгэ бүриин абажуртай лампочканууд олон сонхоор яларан носожо, гудамжаар ябагшадые уряалан байhандал үзэгдэхэ. Шэнэ байра толлолгын баяр билтаран байха. Хүнүүдтэ тоонто гуламта бэлэглэдэг барилгашадта баяр хүргэhэн юрөөлэй үгэнүүд зэдэлхэ.

— Бригадын гэшүүд айлнуудта баяр асардагаа мэдэдэг, ойлгодог юм. Тиимэhээ гэр байшангуудые саг болзортонь тушааха гэжэ оролдон ажалладаг. Тамхилгада удаан сагаа гээдэггүй. Юуб гэхэдэ, хэды олон хүнүүд байра хүлеэжэ байна гээшэб! Баhал 78 айлай байха үшөө нэгэ байшан ашаглалгада орохо сагаа хүлеэнэ. Сентябриин hүүл багта саг болзортоо ашаглалгада үгтэхэ ёhотой, — гэжэ Георгий Иосифович хөөрэнэ.

Зүб даа. Республикымнай ниислэл хотодо болбосон түхэлтэй олон дабхар байшан гэр hараhаа hара бүридэ жэрылдэн бодоно. Иимэ байшангууд городоймнай бүхы гурбан районд баригдана. Эрхим барилгашан Георгий Иосифович Песков профсоюзай XIV, XV съезднүүдэй делегадаар hунгагдаhан, Октябрьска Революциин, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар шагнагдаhан байха юм. Бригадын гэшүүдэй олонхидынь hара бүриингөө даабари 150—160 процент дүүргэдэг. Тус бригадада 30 хүн хүдэлнэ. Барилгада олохон жэлэй туршада ажаллажа, дүй дүршэлтэй болоhон барилгашад эндэ олон. Жэшээлхэдэ, штукатуршан Нина Степановна Пляскина 25 жэлэй туршада барилга дээрэ ажаллаа. Ямаршье ажал хэхэдээ эрхим шанартайгаар дүүргэдэг юм. Любовь Николаевна Джикаева 1964 ондо 10-дахи класс дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр барилгада ажаллахаар ерэhэн юм. Тэрэ түрүүшээр элдэб ажал хэдэг байгаа. Мүнөө эрхим штукатуршан болонхой. Штукатуршанаар хүдэлжэ ябаад, хоердохи мэргэжэл шудалаа. Шэрдэгшын мэргэжэлтэй болоhон байна.

Бригадын гэшүүд КПСС-эй XXV съездые ажалай бэлэгээр угтаха, үдэр бүхэнэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэхэ гэhэн уряа доро ажаллана.

М. СУТУРИН.

ДЭБЭЭНЭЙХИД ТҮРҮҮЛЭЭ

Август hарада hү үйлэдбэрилгээр аймагай колхоз, совхозуудай hаалиин болон үүлтэртэ фермэнүүдэй хоорондохи социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые КПСС-эй Сэлэнгын райкомой бюро, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдком хаража үзөөд, «Эрдэм» колхозой Дэбээнэй фермын коллектив илажа гараа гэжэ тоолобо. Энэ коллектив hү hаалгаар август hарын түсэбые 123,7 процент дүүргэжэ, үнеэн бүриhөө 308 килограмм hү hааhан байна. Энэнь нёдондонойхидо орходоо үнеэн бүриhөө 56 килограммаар, бүхыдөө 294 центнерээр ехэ болоно.

Игэжэ тус коллективтэ КПСС-эй райкомой, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэхэ ба аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ эрхэ олобо.

hү hаалгаар hарын түсэбые 102,6 процент дүүргэhэн, үнеэн бүриhөө 263 килограмм hү hааhан Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой Һутэйн фермын коллектив үүлтэртэ фермэнүүдэй хоорондохи социалис мүрысөөндэ илажа гараба.

Энэ коллективтэ КПСС-эй райкомой, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаhан байна.

Р. БАЛДАНОВ, манай корр.

ҺААЛИШАДАЙ АМЖАЛТА

Аймагай hаалишадай дунда социалис мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Гадна hү hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха талаар горитой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Энээнэй ашаар манай аймагай ажалшад гүрэндэ hү худалдаха юhэн hарынгаа түсэб сентябриин арбаадаар дүүргэбэ.

Энэ хугасаа соо 37.100 центнер hү гүрэндэ худалдаха даабаритай байhан аад, 37.718 центнертэ хүргэжэ шадаа. Даабариhаа гадуур үшөө ехэ hү тушааха зорилготойгоор мүнөө үедэ hаалишад хүдэлнэ.

«Прибайкальский» совхозой малшад илангаяа амжалтатайгаар ажаллаа гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр тус ажахын hаалишад ехэ гээгдэлдэ ороод байhан юм. Гэбэшье саашадаа ажалаа эрид hайжаруулжа, үнгэрhэн хоёр кварталай турша соо энэ гээгдэлhээ гаража, юhэн hарынгаа даабариие үлүүлэн дүүргэжэ шадаhан байна.

Жэшээлхэдэ, Коменскэ hү hаалиин фермын hаалишан Прасковья Васильевна Быкова табан жэлэй турша соо 1918 центнер hү hааха даабаритай байhан аад, мүнөө үедэ хоёр мянга гаран центнертэ хүргөөд байна. Тиихэдэ «Прибайкальский» совхозой 13 hаалишад арбадахи табан жэлэй тоосоогоор ажаллажа эхилбэ.

Покровско hү hаалиин фермын түрүү hаалишад, Ленинэй ордентоН. Н. Молокова, Ленинэй болон «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Н. М. Токмакова, Мостовской hү hаалиин фермын hаалишан, аймагай Соведэй депутат О. Г. Шитикова болон бусадые тэдэнэрэй дундаhаа онсо тэмдэглэмээр.

«Зырянский» совхозой Ангырай hү hаалиин фермын түрүү hаалишан, Ажалай Улаан Тугай орденто Нина Степановна Шангина аймагай hаалишадай дунда нэн түрүүн жэлэйнгээ социалис уялгануудые дүүргэбэ. Һаамхай үнеэн бүхэнhөө жэл соо 2630 килограмм hү hаажа абаха гэhэн социалис уялгатай энэ hаалишан мүнөө 2725 килограммда хүргөөд байна. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулан, жэлэй дүүрэтэр 3 мянган килограмм hү hаамхай үнеэн бүхэнhөө hааха гэhэн социалис уялга үнинэй hаалишан абаа.

«Прибайкалец» колхозой Иркиликскэ hү hаалиин фермын залуу hаалишан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Людмила Макаровна Ланец оройдоо гурбан жэлэй туршада хүдэлжэ байгаашье hаа, энэ хугасаа соо 2406 центнер hү hаагаа. Хэрбээ байгша табан жэлэй эхинhээ хойшо ажаллаhан байгаа hаа, 2802 центнер hү hааха байгаа.

К. МОЛЧАНОВ, аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Прибайкалиин аймаг.

ХҮН БҮХЭНЭЙ ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛ...

Таряашан, механизатор бүхэнэй үүргэ, харюусалгые улам дээшэлүүлжэ, жэл бүри орооhо таряанай тогтууритай баян ургаса хуряахын тула хоёр жэлэй саада тээ газар таряалан эрхилхэ ажалаа звеньевой аргаар эмхидхээ бэлэйбди. Мүн ургаса харууhалха, хуряалгын бүхы машина, техникэ заhабарилжа бэлэн болгохо хүдэлмэринь саг болзортоо, hайн шанартайгаар ябуулагдадаг болжо, hүүлэй жэлнүүдтэ орооhо таряанаймнай ургаса эрид дээшэлээ. Гадна комбайн болон бусад машина, техникэмнай бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдана гэжэ тэмдэглэлтэй.

Хараад үзэгты даа. Үнинэй механизаторнууд А. Каленов, В. Сухарев, М. Бальчинов, М. Шишмарев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонуудай механизаторнууд табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиhээ баян ургаса ургуулаа. Амжалтынь эхин юуб гэхэдэ, колхозоймнай механизаторнууд хабартаа орооhото ургамалнуудаа агротехническэ эгээл hайн хаhа сагта, ажалай 10 үдэрэй туршада тарижа дүүргээ бэлэй. Тиихэдэ минеральна үтэгжүүлгэ тусгаар тодорхойлогдоhон хэм хэмжүүрэй ёhоор оруулагдажа, бог буртаг үбhэниинь дары усадхагдаа юм.

Мүнөө үндэрөөр, үдхэнөөршье ургаhан таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр түргэн болзорто хуряажа абахын тула звенонуудай механизаторнууд комбайнуудаа hаадгүй хүдэлгэжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Ушарынь хадаа таряашад абтаhан продукциингаа зэргээр салингаа абадаг болоходоо ургасаяа заабол түргэнөөр, гээлтэдэ оруулангүй суглуулхые оролдоно бшуу. Жэшээлбэл, колхозоймнай дүрбэн звеногой нэгэн — Виктор Сухаревай хүтэлбэрилдэг звеногой 8 комбайнер Хоолойн таряалан хуряахадаа үдэрэй туршада тус бүрөө 20 гектарай баал суглуулжа, 312 центнер таряа сохиhон байна гэхэ гү, али хараалагдаhан даабаряа холо үлүүлээ.

Ажалаа звеньевой аргаар эрхилдэг болоhон колхозоймнай механизаторнууд гансашье комбайнуудаа бэшэ, мүн тракторнуудаа, тоог дээрэхи оньhон түхеэрэлгэнүүдээ hаадгүй хүдэлгэхые оролдоно. Тиигэжэ таряанайнь тоог дээрэхи хүдэлмэри түхэреэн сүүдхын туршада үргэлжэлнэ. Ажалаа иигэжэ эмхидхэhэндэнь комбайнhаа асарагдаhан таряан тэрэ дороо сэбэрлэгдэжэ, складта оруулагдажа гү, али гүрэнэй амбаарта эльгээгдэнэ.

Механизаторнуудай ажалые шэнэ аргаар эмхидхэхэдэмнай орооhо таряанай ургаса эрид дээшэлээ гэжэ урид хэлээ hэмди. Тиин энээниие гэршэлхын тула нэгэ жэшээ дурдалтай. Мүнөө ажахымнай бүхы таряаланнhаа гектарай 16 центнер оpoohoн суглуулагдана. Тиихэдэ зарим участогуудhaа, илангаяа 87 гектарта таригдаhан обёосой поли дээрэhээ гектарай 27 центнер таряан хуряагдаа. Мүн Александр Каленовой хүтэлбэрилдэг звеногой механизаторнууд 100 гектарай поли дээрэhээ гектарай 30 центнер шэниисэ сохижо абаа. Тиигэжэ колхозой таряанай тоог дээрэ бүхыдөө 19 мянган центнер шэниисэ, 3500 гаран центнер обёос, 5000 шахуу центнер ешмээн, 1500 шахуу центнер горох асарагдажа сэбэрлэгдээд, үрэhэ хадагалха складта оруулагдажа, зариm хубинь гүрэнэй амбаарта эльгээгдээ.

Эхэ орондоо таряа тушааха талаар ажахымнай амжалтатай ябана. Үнгэрhэн 20 хоногой туршада гүрэндэ таряа худалдаха даабаряа 200 гаран тонноор үлүүлээд, графигаа уридшалжа ябанабди. Мүн таряа хуряахын хажуугаар hолоомо суглуулжа, намарай паар хахалха хүдэлмэримнай зэргэ ябуулагдажа захалаа. Мүнөө колхознай бүхыдөө 750 гаран гектарта намарай паар хахалаад байнхай. Ушарынь хадаа манай механи... ерэхэ жэлэй баян... түлөө мүнөөнhөө ... намарай паар ехэ... зорилго урдаа та...

Нигээд ерэхэлээ... шан, механизатор ... ургасаяа заабол ... ролтогүйгөөр хур... хын түлөө гэхэ гү, ... барhаа нааша оро... гуулhан таряагаа ... суглуулхаар шини...

Һүүлэй наратай ... үдэрнүүдтэ колхо... ханизаторнууд ... улам хурдадхажа, ... амбаарта 16 мянган ... оpooho тушаахаар ... социалис уялгаа ... гэхын түлөө бүхы ... сүүлэн оролдожо ... мнай манай тар... тиин XXV съездын ... дэ бариха ажалай ... лобо гээшэл.

В. ЛОБ...

Зэдын ай...

партсъездын нэр...

колхозой ...

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

АМАР ДЭЭРЭ ШЭНЭ ХҮҮРГЭ БОДОБО

КОМСОМОЛЬСК-на-Амуре. (Хабаровскын хизаар). Сентябриин 26. Хотынхидто энэ үдэр хэзээдэшье мартагдахагүй. Эдир наhанай хото гэжэ алдаршаhан Комсомольскын hуурида байhан зэрлиг тайга, дошхон мүрэн дээрэ түрүүшын барилгашадай бууhан үдэр мэтэ дурсагдахань лабтай. Түрүүшын самсаал, түрүүшын үйлсэ мэтэ... Мүнөө бүхы орон дотороо суутай Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ заводой hуурида табигдаhан түрүүшын шулуун гү, али «Амурстальда» эхин түрүүн шанагдаhан булад мэтэ hанагдажа ябахань дамжаггүй.

Комсомольскын алдарта түүхэ үргэлжэлhөөр. Мүнөө эндэ, Амар мүрэн дээгүүр, түмэр замай асари хүүргын баханаталhан пролёдууд ута мэсээ дэлээ. Мүнөөдэр энэ хүүргэ дээгүүр түрүүшын поезд туерэн гараа. Нэгэн доро Комсомольск-Сортировочная гэжэ станци бэлэц болоо.

Амар мүрэн дээрэхи энэ хүүргэ юhэдэхи табан жэлэй Алас-Дурнадахи эгээн томо барилгануудай нэгэн байхаhаа гадна, БАМ-ай тон шухала хуби мүн. Километр хахад утатай энэ барилгые № 26 мостоотрядайхид гайхалтай богонихон болзор соо — оройдоол гурба hара соо түгэсхөө. Тэдээндэ бүхы оромнай туhалжа байгаа гэхэдэ алдуугүй.

Арадай ажахын шухала удха шанарта айхабтар ехэ ашаан транссибирска магистраляар дамжан, түргэн хүгжэжэ байгаа ороной хойто районууд руу эльгээгдэнэ. Һая болотор энэ шухала ашаан Амар мүрэнэй эрьедэ hаатадаг бэлэй. Зундаа хаарбазууд, үбэлдөө мүльhэн харгы таhалгаряагүй ашаа зөөхэ арга олгодоггүй hэн.

Мүнөө хүүргэ баригдаа. Агуу ехэ номгон океанай үүдэн нээгдээ гэхэдэ болохо.

Шэнэ хүүргын урдахи талмай уряа лозунг, транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Һүүлхэн hэбшээндэ тугууд намилзана.

Эндэл баярай митинг болобо. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Амар мүрэн дээрэхи хүүргэ баригшадта, хабсаргагшадта, проект зохёогшодто, ашаглалгада үгэгшэдтэ, партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинуудта, түмэр харгын хүүргэ барилсаhан бүхы хүнүүдтэ эльгээhэн амаршалгые суглараашад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Тэрэшэлэн митинг дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай амаршалга уншагдаа.

Баяр ёhололой митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй Хабаровска крайкомой нэгэдэхи секретарь А. К. Чёрный, 291-дэхи барилга-хабсаралгын поездын бригадир Л. Е. Никитина болон бусад КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедтэ, Леонид Ильич Брежневтэ өөртэнь Амар дээрэхи хүүргэ бариха хэрэгтэ оруулhан хубитыень үндэрөөр сэгнэhэнэйнь түлөө халуун баясхалан хүргөө.

Митингдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ амаршалгын бэшэг халуун баясхалантайгаар эльгээгээ.

Барилгашад Алас-Дурна зүгэй түмэр замай түлөөлэгшэдтэ ёhото гуримаар хүүргын түлхюур барюулаа. Удаань шэнэ хүүргээр түрүүшын пассажирска поезд гараба. Тэрэниие жолоодохо хүндэтэ эрхэ Алас-Дурна зүгэй түмэр замшадай мүрысөөндэ илажа гараhан машинист Б. А. Вольф, тэрэнэй туhалагша А. Г. Антропов гэгшэдтэ олгогдоо.

Амар мүрэн дээрэхи шэнэ хүүргэ хүдэлжэ эхилээ. Тэрэ БАМ-ай ашаануудые бата мүр дээрээ абаба ха юм.

П. БАРАНОВ,
В. ВАСИЛЬЕВ,
ТАСС-ай корр.

МОЛДАВИИН ССР. Тирасполь хотын бүд нэхэдэг комбинадай хүдэлмэрилэгшэд жэлhээ жэлдэ эрхим амжалта туйладаг юм. Эдэнэр КПСС-эй XXV съездын эхилхэ үдэр хүрэтэр түсэбhөө гадуур 400 мянган метр бүд нэхэхэ гэhэн дээшэлүүлэгдэhэн уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тирасполь хотын бүд нэхэдэг комбинадай нэгэ цех соо.

БЕЛОРУССИИН ССР. Гомельско областиин Речицкэ райондо «Уралмаш-125а» гэhэн үрэмдэдэг сүм оньhожоруулагдаhан түхеэрэлгын туршалга эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сүм оньhожоруулагдаhан үрэмдэлгын түхеэрэлгэ харуулагдана.

КАРЕЛИИН АССР. С. М. Кировэй нэр... Кондопогой целлюлозно-саарhанай комб... коллектив КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлд... лай вахтада жагсажа, дээшэлүүлэгдэhэн түс... гадуур үшөө 4 мянган тонно үлүүтэй газет... hа үйлэдбэрилэн гарганхай. Балахнинска ба... ликамска комбинадуудтай мүрысэхэ зуураа, ... доо түрүү hуурида гарана. Энэ предприяти... дукци Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай хүдэлмэри... (зүүн гарhаа): Леонид Беляков, Борис А... Леонид Юрьев, Эльвира Аверьянова, Ана... Соловьев гэгшэд байна. ТАСС-ай фотохро...

Жолоошон Татьяна Алексеевна Шангина эрхим түрүү ажалаараа түрэл нютагтаа суурхаһаар үнинэй юм. Ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Машинаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ашаа шэрэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг. Юһэдэхи табан жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргээд, мүнөө арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жолоошон Т. А. Шангина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Танние ямараар хангана б?

НАРҺАТА ТОЛГОЙН ПОЛЕВОЙ СТАНДА

Оронгын совхозой гол буусаһаа хойшоо арбаад модоной газарта Нарһата Толгой гэжэ газарта нэгэдэхи отделениин полевой стан байрладаг.

Хуряалгын эхилһэн сагһаа хойшо эндэ Буряадай хүдөө ажахын институдай механизациин отделениин 1-дэхи курсын студентнэр, Улаан-Үдэ хотын «Главпочтамтын» залуу хүдэлмэришэд ажаллана. 22 хүнһөө бүридэһэн студентнэр хоёр халаан болон хубааржа, оороһо хатааха ажалда табигдаа. Нэгэдэхи халаанайхидынь үглөөнэй 8 часһаа үдэрэй 4 час болотор, хоёрдохи халаанайхидынь үдэрэй 4 часһаа һүниин 12 час болотор хүдэлхэ гуримтай. «Главпочтамтын» залуу хүдэлмэришэд оороһо сэбэрлэхэ ажалда табигдажа, үглөөнэй 9 часһаа үдэшын 8 час болотор ажаллана.

Таряа хуряалгын үедэ эндэ хүдэлһэн залуушуулда совхозой хүтэлбэрилэгшэд али зэргээр һаналаа табяа гээшэб гэжэ хараад үзэе.

Институдай студентнэр, Улаан-Үдын «Главпочтамтын» залуу хүдэлмэришэд полевой стан дээрэхи залгалаа ехэ гэртэ байрланхай. Энэ гэрэй таһалга соонь Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэрэй, бага таһалга соонь «Главпочтамтын» залуу хүдэлмэришэдэй унтаха наар түхеэрэгдэнхэй.

Эндэхи бүлэг залуушуулай эдеэ хоол өөһэдэйнь хүсөөр бэлдэгдэнэ.

Хамтын байра соо ариг сэбэрэй ямараар сахигдадаг байһые нэгэ иимэ баримта хүн бүхэнэй анхарал хандуулна. Гэрэй хоёр ханаар гонзойһон наарай тэг дундуур табигдаһан ута стол дээгүүр тоогүй олон аляаһа батаганаанууд дүүенэ.

— Ямар олон аляаһа батаганаанууд гээшэб? — гэһэн асуудалда Буряадай хүдөө ажахын институдай бүлэг студентнэрые даагша В. В. Цивилев иигэжэ харюусана:

— Энээн тухайда полевой станай бригадир Д. Б. Зайхановта, мүн совхозой ахамад ветеринарна врачта хэлээ һэмди, теэд зохихо хэмжээ абаагүй. Элдэб хоро хаяжа, үгы хэхээр байгаа.

Полевой стан соонь радио, телевизор байхагүй. Хуряалгын эхилһээр эндэ нэгэшье дахин нүүдэл кино, концерт харуулагдаагүй. Агитатор, политинформаторай ерэхэгүйһөө байтагай шэнэ газетэ, журналнуудшье, һонирхолтой номуудшье полевой стан асарагдадаггүй байба.

Нэгэтэ институдай студентнэрые совхозой гол бууса кинодо машинаар абаашаһан аад, киногой дүүрэхэдэ, машина үгөөгүй. Тэдэнь хонохо газаргүйдэжэ, арбаад модоной газарта полевой станаа ябагаар ерэһэн байна.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд нютагайнгаа хүдэлмэришэдэй полевой стан дээрэ байдаггүй, гэртэһээ ябадагыень харaадаа абажа, зохихо анхарал хандуулха ёһотой байгаа гэбэшье, үнэн дээрээ тиинэгүй.

Таряа хуряалгын халуун хүдэлмэриин үедэ полевой стан дээрэ ажаллагшадта культурно-ажаһуудалай таатай зохид эрхэ байдал хангаха талаар Оронгын совхозой хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха ёһотой байгаа.

И. БАЛЬДИРОВ,
манай корр.

Айл бүхэндэ—газетэ, журнал

АНХАРАЛАА ҺУЛАДХАХААР БЭШЭ

...бадахи табан жэлэй ...ушын 1976 ондо хэблэг...араха газетэ, журнал...да захил абалга эхил...нэтэ һараһаа үлүүхэн ...үнгэрбэ. Энэ шухала хэ...партиин XXV съездын ...олдэ ажалшадай дунда ...өөр бадарһан ажалай ...политическэ дэбжэл...оршон байдалда эмхи...ор эхилээд, хаа хаана...амжалтатайгаар ябуулаг... байна. Үнэн сэхэ ажал...хүн бүхэн өөртөө хэрэг...ба туһатай, өөрөө хара...ба уншажа һонирходог ...та, журналаа захижа ... үүсхэл эрмэлзэлгэ ...а, тэрэнээ хүсэлдүүл...

...ншье ойлгосотой ааб ...Юуб гэхэдэ, мүнөө са...оодошье, хүдөөгэй хо...тосхондошье үглөөнэйн...айтай хамта шэнэ газетэ ...дэг болоһон ха юм. ...ор иигэжэ хэлэһэмнай ...н үгэ бэшэ, эшэ үндэ... байха. Мүнөө СССР ...р 300 холо гаран мил...хэһэг газетэ, журнал ...дэнэ. Манай республи... байдал дээрэ харахада, ...эли байха. Хэрбээ 1973 ...мянган хүн бүхэн 1.124 ... газетэ, журнал захи...һэбал, энэ жэл 1.213 хэ...абадаг болонхой. Зарим, ...хэдэ, Баунтын, Хой...галай, Захааминай бо...бусад аймагуудта энэ тоо ...олон байна. Иигээд тоб...эдо, энэ хадаа манай ...оюун бэлигэй ургал...дэм ухаанай туйлалтые ...эһээ гадна, совет ...эй партиингаа, түрэл ...ингаа үмэнэ хэмгүй ...эй, хүндэтэй ба ха...алгатай байһаниие ха... бшуу. Үнэхөөрөө, ... ажахые саашадань ...хэ, хүн зониие комму...эл бодолтойгоор хү...үлхэ хэрэгтэ хэблэлэй ... үүргэ айхабтар ...

...СС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ, коммунис байгуулалтада шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэлдэ олониитые элсүүлхэ, тэдэниие суртал бодолой талаар хатуужуулха хэрэгтэ нютагуудтахи хэблэл партийна организацинуудта саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлнэ гээшэ. Һүүлэй үедэ бүхы хэблэлнай партиингаа ээлжээтэ съездэ бэлдэлгэдэ эдэбхитэйгээр оролсожо, уншагшадайнгаа анхарал улам ехээр хандуулдаг болонхой. Съездын хүндэлэлдэ үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ябасые харуулхатаяа хамта энэ хугасаа соо болоһон гайхамшагта хубилалтанууд тухай һонирхолтой материалнуудые толилно. «КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ», «Съездһээ съезд хүрэтэр» гэһэн гаршагууд хододоо харагдадаг болоо. Энэмнай тон һайшаалтай, магтаалтай хэрэг.

Саашадаа, илангаяа хэблэл захилгын үедэ эдэ шухала асуудалнуудта бүри ехээр анхарал хандуулжа, газетэ ба журналайнгаа номер бүхэниие улам хурса, удха түгэлдэр болгохо гэһэн эрилтэ табигдана. Тиихэдээ хэблэлэй бэелүүлхэ мүнөөдэрэй гол шухала зорилгонуудые мартаха эрхэгүйбди. Тэрэмнай юуб гэбэл, «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» партиин Центральна Комитедэй тогтоол соо хэлэгдэһэнэй ёһоор **«...Съездын урда тээхи социалис мүрысөөнэй ябаса, үрэ дүнгүүдые бүхы талаарнь харуулха...», «Съездын угтамжада» гэһэн гаршаг бии болгохо, юһэдэхи табан жэлэй солото хүнүүдтэ үгэ үгэхэ, бэшүүлхэ...»** гэхэшэлэн болоно.

Энэ асуудалаар илангаяа аймагай газетэнүүдтэ онсо шухала уялга даалгагдана. Яахадааб гэхэдэ, эдэ газетэнүүд хадаа совет хэблэлэй эгээн лэ олонхинь, олон тоото хүдөө бэшэгшэдтэй, эдэбхитэдтэй. Тиимэһээ эгээн лэ нүлөө ехэтэйнь байха юм. Энээндэ Улаан-Үдын аймагай «Коммунизмын туяа», «Улаан Сэлэнгэ», Түнхэнэй «Саян», Загарайн «Вперёд», «Прибайкалец» газетэнүүд жэшээ боложо үгэмөөр. Ажабайдал, ажаһуудалда хабаатай, һонирхон танилсамаар зүйлнүүдые олоһон лэ байдаг шуу. Иимэһээл эдэ газетэнүүдэй уншагшадай тоо жэлһээ жэлдэ олошоржо байдаг. Мүнөөшье захил һайнаар абтажа байнхай. Тус аймагуудта бусад хэблэл муу бэшээр тараагдана.

Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, олонхи нютагуудта хэдэн зуугаад хэһэг газетэ, журналнууд олоор захигдаад, улам һайнаар үргэлжэлүүлэгдэжэ байна. Иимэ жэшээ баримтанууд бусадшье аймагуудта бии. КПСС-эй Сэлэнгын райком хэблэл тараалгые дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхын тула тусхай гурбан һара соносхобо. Аймагай газетэнүүдэй зарим редакцинууд ниитын түлөөлэгшэдые урмашуулха зорилгоор элдэб шангуудые байгуулаа.

Мүнөө республика дотор-най хэблэл тарааха ниитын 5 мянга гаран түлөөлэгшэд хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь удаан сагай туршада иимэ даалгабаридаа харюусалгатайгаар хандажа, һайн дүй дүршэлтэй **болоһон нүхэд юм. Тэдэнэрые тоолохо болоо һаа, яһала олон байха. Жэшээлхэдэ, Загарайн аймагай «Гигант» колхозой** Н. И. Заиграева, Шулуутайн леспромхозой В. В. Киселёва гэгшэдые таниха, мэдэхэгүй уншагшад тэндэ үгы шахуу. Мүн Кабанскын аймагта энэ шухала хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададагаараа нүхэд Васильева, Поговсова болон бусад зоной дунда хүндэтэй болонхой. Мүнөөшье жэл иимэ эдэбхитэдэй хүсөөр олониитэ дуратай хэблэлдэ захил хэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, нютаг бүхэндэ энэ хүдэлмэри һайнаар ябана гэлтэй бэшэ. Хяагтын, Улаан-Үдын аймагуудта эмхидхэлэй, ойлгуулалмжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа эхилэгдээгүй зандаа. Энээндэ эсэс табиха саг ерээ.

Зорилго юуб гэхэдэ, эдэ алдуу эндүүнүүдээ шууд усадхажа, хэблэл захилгые шамдуулха болонобди. Нютагуудтахи партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд энэ хэрэгые өөһэдынгөө сэхэ хүтэлбэридэ абажа, «Союзпечатиин» түлөөлэгшэдэй, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй ажал ябуулгые хинан шалгажа байха зэргэтэй:

Хэблэл захилга — һайн дуранай хэрэг. Тиимэһээ ажалшадай дунда ябуулагдадаг ойлгуулалмжын хүдэлмэри гол һуури эзэлхэ ёһотой. Уншагша, захигша бүхэнтэй хөөрэлдөөд, тэдэнэй эрдэм ба мэргэжэлые хараада абажа, хэрэгтэй газетэ, журнал захихыень дурадхаха хэрэгтэй. Тиигэжэ шадабал, хүн бүхэнэй эрилтые сүм хангаха аргатайбди.

Гараха ондо хэблэгдэхэ газетэ, журналнууд өөрын шэнжэтэй байха юм. Энэмнай юуб гэхэдэ, манай партиин ээлжээтэ XXV съездын материалнууд хэблэлдэ үргэнөөр толилогдохо болоно бшуу. Тиимэһээ айл бүхэниие газетэ, журнал абадаг болгохо гээшэ угаа харюусалгатай, хүндэтэйшье хэрэг болоно. Энэ политическэ ехэ удха шанартай хэрэгые дээдэ хэмжээндэ үнгэргэжэ, партиингаа съездые баяр омогорхолоор угтахамнай лабтай.

Ив. ОЧИРОВ,
КПСС-эй обкомой хэблэлэй секторые даагша.

...АРАЧАЕВО-ЧЕРКЕССКЭ АВТОНОМИТО ОБ...ТЬ. Малокарачаевска районой соёлой байшангай дэр...и «Минги-Тау» гэжэ уран һайханай ансамблиин ар...уд холын бэлшээридэхи малшадта һонирхолтой кон...уудые харуулдаг юм.

...РАГ ДЭЭРЭ: «Терезинский» совхозой малшадта ...ерт харуулна.

ТАССай фотохронико.

Доржи Эрдынеев

Газарай эзэд

Туужаһаа бүлэг

Иимэ нэрэтэй шэнэ туужа уран зохёолшо Доржи Эрдынеев бэшэжэ дүүргэбэ. Зохёолой үйлэ мүнөө үе сагта болоно. Туужа хүсэдөөр «Байгал» журналай 6-дахи номерто толилогдохо.

ЦЫРЕН-ХАНДА Дамшаа хоёрой хани халуунаар тэбэрилдэшэхые харанхы сооһоо харахадаа, Ананда дальтирһан мэтэ боложо, нюураа гарнуудаараа бүглөөд, һуушан алдаа һэн. Досоонь нэгэ тэсэхын аргагүй харанхы, түгшүүрилтэй боложо, хамаг юумэн, һайхашаадаг энэ дэлхэйньшье үнгэеэ бууураадхёо. Элдэб хорото бодолдо, муу һанаанда абтажа эхилхэдээ, тэрэ түргэхэн эндэһээ холодоо бэлэй. Цырен-Хандада гологдоһондоо иигээ бэшэ даа, харин Дамшаа тэрэнэй хамаг һайхан бодолнуудыень гутаажа хаяа: урбагша байһанаа харуулба бшуу, урбагша! Инаг дуратай басагандаа, хани нүхэртөө, зориһон зорилгодоо, эхилһэн ажалдаа, орон түрэдэе үнэн бэшэ байха гээшэ нэгэл үндэһэтэй, гансахан хара амин тухайгаа һанаагаа зободогһоо эхитэй!

Иимэ хүнэй өөһэдынь дунда ябаһанда тэрэ гайхана. Анандатай тон адлихан арга боломжотой айлай бүлэдэ үндыһэн аад, Дамшаа яагаад муу бодолнуудта диилдэбэ гээшэб?

Энээхэн асуудалдаа харюусажа үрдингүй Ананда Бугатана ерээ һэн.

Димэдтэ тэрэ сэхэ хэлэбэ:

— Хая саашань тэрэнээ... Дүү басагамни һааш, шамайе дүтүүршье ябуулхагүй һэм!

Түбэһэн юумэ тоодоггүй, дэлгэр, уужам сэдьхэлтэй Анандын иигэжэ хэлээ хада, Дамшаа нэгэ аргагүй муухай ябадал гаргаа гэжэ басаган багсаагаадхина.

— Хүлисэ, дуратай хүниие эш зорюута муушална бэшэб... Тэрэ шинии сэдьхэлдэ хүрэхэгүй амитан, хойноһоонь һанаагаа зобожо, бээ тамалалтагүй... Нохойл байна... — гэээд, Ананда һандайбша дороһоо ажалайнгаа хубсаһа абаба.

Тэрэнэй центр ошоходо, Димэд тракторта нь ажаллаа һэн. Нүхэр хүбүүнэйнгээ дуратай басагантаяа уулзажа, харилсаагаа нэгэ тээшэнь харуулхамни гэхэдэнь, тэрэ басагыень хэн бэ гэжэ мэдэхэшьегүй һаа, арсажа шадаагүй бшуу. Мүнөө тэрэнь иимэ барагар, урмагүй юумэ бусаба.

Анандын тракторай холодон ошохые харан, басаган байра дээрээ түр зуурахан зогсод гээд, отогтоо ерэбэ. Досоонь яашье миин амархан һуухаар бэшэ. Анандын хэлээшэ үгэнүүд зүрхэ сэдьхэлыень тамалаад, хүбүүнэй даншье һаа сошордонти, барагар, урмагүй шарай һанаань зобоожо, элдэб һэжэг, муу бодол түрүүлжэ, досоонь гал дүлэ носооно. Хубсаһаяа яаруухан һэлгээд, мотоциклдаа түргэн мордожо, центр тээшэ гүйлгэжэрхинэ.

Сахюуртын хойто гүбөө руу буужа ябатарнь, Дамшаагай магазинһаа гараха харагдаба. Димэд мотоциклаа аалидуулаадхина. Тиигээд мастерской багһаа агроном Цэдэбэй гурбан сахариттаараа ерэхэдэ, Дамшаа угтан ошоод, юушьеб хөөрэлдэһэнэй удаа, гартахи орёолтотой юумээ һуга дороһоо абангүй, арадань һундалдана. Удаань хоёр хүбүүд Ширабайда сэхэ гүйлгэлдэжэ ошобод. Нилээд болоһон хойно Цырен-Хандатай һөөргөө гаража, тэрэниие хажуудаа һуулгаад, Дамшаагай гэртэ ерэнэд. Эндэ тэдэ мүн лэ нэгэ хэды болобо. Һүүлээрнь дахяад мотоциклдаа һундалдажа, урда гүбөөе дабан, хүршэ колхоз, аймагай центр ошодог харгыда ороошоно. Мүнөөл Димэд тэдэнэй, илангаяа Дамшаа Цырен-Ханда хоёрой юундэ гоёжо хубсалһые ойлгобо. Тиихэдэнь нюдэнэйнь урда уур сухалдаа диилдэһэн Анандын барагар, хоротой шарай дахин харагдахадал гээд: «Хойноһоонь һанаагаа зобожо, бээ тамалалтагүй!» — гэһэн үгэнүүдынь һанагдажа, юундэ тэрэнэй иигэжэ хэлэһэниинь ойлгосотой болоһон шэнгеэр үзэгдөөд, зорюута үнэншэхэгүй гэһэн юм шэнги, тэрэ ухаа алдаба:

— Худалаар!.. Тиигэхэ ёһогүй!..

Тэрэ далда орон ошогшо гурбанай хойноһоо харан, эдэ үгэнүүдээ үшөө нэгэ дабтаад, мотоциклаа ябуулба. Теэд досоонь нэгэ юумэнэй таһаршаһан шэнги, бээ һулараад, гансата шадалгүй боложо; нюдөөрнь гэнтэ манараадхихадань, тэрэ мотоциклаа байлгаад, залуур дээрэ нэнгэн, ойр зуура хэбтээд абаба. Дахяад үндыхэдэнь түрүүлэгшын машина дүтэлжэ ябаа һэн. Басаган мотоциклаа шэншэлһэн хэбэр үзүүлнэ. Тэрэниие харахадаа Цырен Батуевич хажуудань ерэбэ.

— Таанадта ошохо гэжэ гараад ябабаб, — гэээд гарыень бариба. — Сайн гү, бригадир!

— Сайн, — басаган долгисон байгша сэдьхэлээ даран, урдаһаань харана.

— Суглаанда ерэхэ болоболта даа. Булта. Бригадаараа. Мүнөө үдэшэ, — гэбэ Цырен Батуевич. — Хуряалга тухайгаа хөөрэлдэхэ гэлсээбди... Механизаторнуудтаяа булта энэ асуудал зүбшөө һаамнай дээрэ. Юун гэжэ һананаш?

— Абтаха үбһэн абтажа, таряа хуряалгамнай газаа орожо байна. Хүбүүд, басагадаа нэгэ үдэр амаруулаашье һаа гэжэ һанахаар болошоол даа, — гэбэ Димэд. — Кино наадан эмхидхэгдэхэ юм гү?

— Энээн тухай һанаагаа зоболтогүй. Галдан Баторович үглөөнэй түхеэржэ байна, — гэжэ түрүүлэгшэ хэлэбэ. Бригадирай зүбшөөхэ янзатай байхада, — зай, тиигээ һаа, минии Бугата ошоһоной хэрэггүй болобо гээшэ... Үдэшэлэн машина эльгээхэб, бэлэн байгаарайгты, — гээд, Димэдые халта адаглаба. — Үбшэлөөгүй бэзэш? Юундэ шэгшни иимэ үнэһэн хүхэб?

— Унтаагүй һэм, — гэжэ Димэд харюусана.

— Гэртэхиннһээ бэшэт абана бээзш даа? Һайнууд байна гү?

— Һайнууд байна. Аба эжы хоёрни заводтоо, хуушан ажалдаа хүдэлһэн зандаа... Ахатамни хүбүүтэй болоһон һурагтай.

— О-һоо!.. — гээд, түрүүлэгшэ Димэдые «шишье хадамда гаража, гэр бүлэтэй болохоор ябанаш» гэжэ гасаалхаар забданги хараһан аад, урдынхиһаа ондоохон байхадань: — Амарха хэрэгтэй, нүхэр, зүдэрүүгээр харгданаш, — гэбэ.

— Үнгэрөөшэ һүни Анандын орондо хүдэлөө һэм. Тракторынь миин зогсоохогүй гэжэ, — гэнэ басаган.

— Аа, зээ, зээ... Ананда... Ажалдаа шударгы, яһала бэрхэ хүбүүн болоод байна, — гэбэ түрүүлэгшэ. Үнгэрөөшэ һүни ябагаар Бугатаяа ошожо ябахыень хараа һэм...

— Анандал бригадир болохо байгаа, — гэбэ гэнтэ Димэд. — Намда хүндэ байна.

— Тиигэжэ бү хэлэ! — гэжэ түрүүлэгшэ ухаа алдаба. Энэ ажалһаань Димэдые болигохо дурагүйнь гансата элирбэ. Мууагаар хүдэлнэ, һанаһанда хүрэнэгүй гэжэ басаган тухай бододог һаа, иигэжэ хэлэхэгүй байгаа. Басаганай досоо нэтэ бага сэлмээдхинэ. Тиигэбэшье түрүүлэгшэ тэрэ дороо һанаань хүлгүүлбэ.

— Бригадир гэхэһээ, нүхэр, Дамшаа эсэгынгээ орондо токарь болохомни гэжэ мэдүүлтэ үгөөл... Яаха зонбибди?

Басаган удаан хүлеэлгэбэгүй.

— Правлени мэдэг лэ даа.

Цырен Батуевич мүн лэ тиигэжэ һанаһан янзатайгаар хоолойгоо заһаба. Тиигээд басаганай хүхэ сагаан, гунигтай шэгэй голхоролгүй, гансата шэрүүн, сухалтай болоодхиходо, Дамшаагай мэдүүлгэдэ тэрэниие дураа гутаба гэжэ һанаһан янзатай:

— Эсэгынгээ хэжэ ябаһан ажал хэрэг үргэлжэлүүлхэ дуратайб гэнэл даа. Иигэжэ хэлэхэдэнь, сэхэ арсажархихааршье бэшэ болошоно, — гэбэ. — Шамтай урид зүбшэжэ үзөөд, энэ гүйлтыеш шиидхэхэбди гээ һэм... — гээд, машинаяа һөөргэнь, центр тээшэ годируулба.

«Энээн тухайл Ананда хэлэһэн байгаа. Бригадаяа орхижо, мастерскойдо хүдэлхэ гэһэндэнь Дамшаадаа сухалдаа... Харин ондоогоор ойлгоод, мүнөө тэрэниие Цырен-Хандатай суг харахадаа гомдожо байгаалби... Центртэ хүдэлхэеэ һанахадаа, үнэн дээрээ, эсэгэеэшье ганса халаха гээгүй, бригадиртаяа, нүхэдтэеэ тааранагүйб гэжэ бодоо бэшэ аал даа... Тиигээд лэ бидэнһээ хахасаха гэжэ шиидэээ... Ямар хүн гээшэб!.. Тэмсэлэйнгээ хүндэ болоходо зориһондоо хүрэнгүй, сухарихаа һанадаг хүнүүдтэ Ананда дураа гутадаг. Тиигээд лэ Дамшааһаа холуур яба гэжэ намда, нүхэртөө хэлэбэ. Теэд би Дамшааһаа холо ябажа шадахагүйб... Иимэ шалтагаанһаа боложо, дуратай хүнһөө хахасаха гэжэ яахабиб!.. Ах, Ананда, буруу ойлгоно ш», — гэжэ Димэд олон орёо бодолдо эзэлэгдэн үлэнэ.

Центр ерээ хадаа хии ябаад ошохогүй гэжэ байрлаһан айлдаа хүрэбэ. Үдэшэлэн суглаанда үмдэхэ гоёлойнгоо хубсаһа бэлдээд, эзэн эхэнэртээ хөөрэлдэжэ сайлаһанай удаа, бишыхан үхибүүдыень эрхэлүүлэд гээд, һөөргөө бусаба.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

РСФСР АВТОНОМИТО республиканудай ҺОНИН

ШЭНЭ МИКРОРАЙОН

...озаводск хотын нэгэ ... шэнэ микрорайон ба... эхилбэ. Тэндэ 50 ... хүн ажаһуухаар ха...дана. Тэндэхи 250 гек...алмай мүнөө сэбэрлэг... харгы гаргагдана, ...олинн татагдана. Мик...ной барилга оройдоол ... соо дүүргэгдэхээр баг... Шэнэ микрорайон ...ка гээд нэрлэгдэнхэй. ...тын авторнууд — ...ражданпроект» ин... архитекторнууд шэ...овкые 6 микрорайон...анхай. Тэдэнэй тус бү...5—16 дабхар гэрнүүд ...охо, һургуулинууд, ...эй саад ба яслинууд, ...дай хэрэглэмжэ хан...едприятинууд бариг... ...э Кукковкын түбтэ ехэ талмай баригдаха түсэбтэй. Тэндэнь библиотекэтэй соёлой ордон, кинотеатр, гоё һайхан архитектуратай ниитын байшангууд бодхоогдохо юм. Мүн тиихэдэ спортын түб эндэ баригдаха байна.

Н. МИЛОВ,
ТАСС-ай корр.

Петрозаводск.

ЖЭМЭС СУГЛУУЛАГДАНА

Дагестанай виноградай плантацинууд дээрэ баян ургаса гаранхай. Республикын нютаг бүхэндэ виноград хуряалга түлэг дундаа ябуулагдажа, нёдондонойхиһоо холо урид промышленна болбосоруулга эхилээ.

Виноград гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа олохон ажахынууд мэдээсэбэ. Жэшээнь, Денбентскэ районой Алиевай нэрэмжэтэ совхоз түсэбһөө гадуур 10 мянган тонно виноград гүрэндэ тушааха зорилготой. Энэнь табан жэлэйнь даабариин гурбанай нэгэ хуби болоно. Тус совхоз гектар бүриһөө 150 центнер жэмэс — республика дотороо эгээ баян ургаса хуряана. Байгша ондо республика дотор хамтадаа 200 мянган тоннооһоо дээшэ виноград хуряахаар хараалагдана.

В. РАТЕНКОВ,
ТАСС-ай корр.

Махачкала.

ГРАММАТИКЫН ҺАЙНДЭР

Удмуртиин автономито республикын багшанар ба һурагшад шэнэ ном — «Удмур хэлэнэй түрүүшын научна грамматика» абаба. Энэнь ойн баяртай дашарамдуулан хэблэгдэһэн байбашье, Россин Науканuудай академиин 1775 ондо Петербургда хэблэн гаргаһан «Вотско хэлэнэй грамматика» гэһэн номтой тон адли юм.

Тэрэ үеһөө удмур арад өөһэдын бэшэгтэй боложо болохо байгаа. Теэд хаанта засагай үедэ тэрэ ном зоной дунда тараагүй юм. Гансал агуу Октябриин илаһанай һүүлээр удмур арад номтой, бэшэгтэй болоһон байна. Тэрэ номой хэблэгдэһээр 200 жэлэй ойдо зорюулагдаһан педагогическа уншалганууд, научно-техническэ конференцинүүд, һурагшадай конкурснууд, номой выставкэнүүд үнгэрэгдэнэ.

Мүнөө республикын «Удмуртия» гэжэ хэблэл жэл бүри 2 миллион хэһэг олон ондоо ном хэблэн гаргана. Тэрэнэй хахадһаа олонхинь автономито республикын эдир уншагшадта зорюулагданхай.

Ю. КЕДРОВ,
ТАСС-эй корр.

Ижевск.

ЧЕЧЕНО-ИНГУШЕТИИН ПРОЕКТЭЭР

«Грозгипронефтехим» гэжэ проектнэ институдай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой тэмдэглэгдэжэ байна. Чечено-Ингушетиин проект зохёогшод ороной индустри хүгжөөхэ хэрэгтэ горитойхон хубитаяа оруулаа. Тэрэ институдта зохёогдоһон проектнүүдээр орон дотор нефть болбосоруулгын олон томо завод, 100 гаран технологическа түхеэрэлгэ, бусад олон объектнүүд баригданхай. Тэрэ институдай проектээр мүнөө Мозырска, Павлодарска, Кременчугска нефть болбосоруулгын заводууд баригдажа байна.

Тус институдта зохёогдоһон проектын ёһоор хэдэн олон предприяти социалис оронуудта бодхоогдонхой. Институдайнгаа 50 жэлэй ойе проект зохёогшод ажалай ехэ амжалтаар угтаба: социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр СССР-эй нефтиин ба химиин промышленностиин министерствын ба һалбариин профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг тэдэнэртэ арбадахяа барюулагдаһан байна.

Г. НОСОНОВ,
ТАСС-ай корр.

Грозный.

ШЭНЭ МЭРГЭЖЭЛТЭД БЭЛДЭГДЭХЭНЬ

Кызылэй искусствын училищада шэнэ отделени нээгдэжэ, хэдэн арбаад хүбүүд, басагад һуража эхилбэ. Тэндэ арадай уран бүтээлэй мастернуудые — шулуун дээрэ һиилэхэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ юм.

Шулуун дээрэ гоё һайхан угалзануудые, амитадые һиилэлгэ Тувын республикада дэлгэрһээр үнинэй. Жэшээнь, мүнөөнэй Бай-Тайгинска районой Кызыл-Даг тосхоной хоёрдохи хүн бүхэниинь сүлөөтэй сагтаа шулуун дээрэ һиилэдэг байха юм. Тэдэнэй уран нугархай гарта ороһон агальматолит гэжэ зөөлэхэн шулуун хүнэй хараһаар байтар үнгэеэ «хубилгадаг» байна.

Республикын уран гартанай бүтээлнүүд зонын, бүхэсоюзна, уласхоорондын выставкэнүүдтэ нэгэнтэ бэшэ табигдаа. Эндэхи мэдээжэ скульпторнууд Х. Тойбухаа, Р. Аракчаа, Х. Мижит-Доржо, Б. Байынды гэгшэдтэ РСФСР-эй гүрэнэй И. Репинэй нэрэмжэтэ шан олгогдоһон байна.

В. ЖИЛЯКОВ,
ТАСС-ай корр.

Кызыл.

ХАДАТА ОСЕТИДЭ—ГАЗ

Осетиин урданай Кадрагон гэжэ тосхоной таряашадай гэрнүүдтэ газай пеэшэнүүд бии болобо. Энэнь республикын газтай болоһон 89-дэхи томо тосхон болоно. Тиигэжэ түлишын шухала асуудал шиидхэгдэбэ. Мүнөө республикын холын хонишодой гэрнүүдтэ газай пеэшэнүүд бии болонхой.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ жагсажа, автономито республикын газай ажахын хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Байгша оной найман һара соо республика дотор хэдэн арбаад километр магистраль баригдаа, хүдөөгэй 3.000 шахуу айл газтай болоо. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 2.000 гэртэ газ оруулагдахаар хараалагдана.

Ольгинское-Чикола гэһэн шэнэ магистральна газопроводой проект зохёогдонхой.

Т. ЕФИМЦОВ,
ТАСС-ай корр.

Орджоникидзе.

КОМИ АССР. Вуктыльска уурхайн олзоборилогшод табан жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 1 миллиард кубометр сэнхир түлишэ абаба.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, «Комигазпром» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй түгэсхэхы оной даабариие болзорһоонь урид дүүргэхээр зоригжонхой. Мүнөө «Сияние Севера» гэжэ газопроводой Вуктыл-Ухта участок ашаглалгада оруулагдахаар түхеэрэгдэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Спорт

△ БАСКЕТБОЛ. Колумбиин Кали хотодо дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө баскетболоор үнгэргэгдэжэ байгаа түгэсхэлэй нааданда Совет ороной эхэнэрнүүдэй суглуулагдамал команда Колумбиин спортсменүүдые 47:17 тоотойгоор шүүбэ. Манай командын түлөөлэгшэ Ольга Барышева бусадһаа түргэн, хурдан солбон байжа, 16 очко командада асараа. Колумбиин Патриция Торрес 13 очко командадаа нэмээгээ.

Түгэсхэлэй нааданда Италиин, Мексикын, Чехословакиин, Урда Корейн, Японой суглуулагдамал команданууд оруулагдаһан байгаа. Урда Корейн спортсменүүд Мексикын командые 86:76 тоотойгоор шүүһэн.

△ МЭРГЭН БУУДАЛГААР ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Олимпиин нааданай чемпион, Украинын түлөөлэгшэ Я. Железняк эрхим амжалта харуулба. Тэрэ «гүйжэ ябаһан бодон гахай» 40 дахин буудахадаа, 343 очко абаһан байгаа. РСФСР-эй түлөөлэгшэ В. Постоянов 386 очкотойгоор мүн лэ эрхим гэгдээ.

Бага калибрна пистоледээр 25 метрэй зайһаа сагаалса буудагшад сооһоо гурбан спортсмен эрхимлэжэ, бултадаа 594 очко абаһан байба. Харин хэнэйнгээ түрүү һуури эзэлһые тодоруулхын түлөө эдэ гурбан хоорондоо мүрысэбэ. Эндэ Е. Козлов (РСФСР) түрүү һуури эзэлээ. Мүн бага калибрна буугаар сагаалса буудагшадай дундаһаа РСФСР-эй түлөөлэгшэ Е. Хощанов 586 очко абажа эрхимлэбэ. Эхэнэрнүүд сооһоо Т. Корзун (РСФСР) 77 очкотойгоор түрүүлбэ. Команданууд хоорондын дүн гаргахада, РСФСР-эй суглуулагдамал команда эрхимлээ.

△ ВЕЛОСПОРТ. Тбилисидэ 1000 метрэй зайда СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн урилдаанда Минскын Николай Шиманович энэ зайгаа нэгэ минута 07,48 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлбэ.

СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын чемпион, Краснодарай түлөөлэгшэ Александр Перов дүрбэн километрэй зайда бэе бэеэ ахижа гарахаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда 4 минута 51,17 секунда харуулжа, түрүү һуури эзэлээ. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Ленинградай Галина Царева эрхимлээ.

△ ХОККЕЙ. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа нааданда дүрбэн уулзалга болобо. «Спартак» «Химик» командые 5:2, Челябинскын «Трактор» «Крылья Советов» командын хоккеистнүүдые 8:3, Москвагай «Динамо» Новосибирскын «Сибирь» командые 12:4, ЦСКА-гай хоккеистнүүд Горькиин «Торпедо» командые 6:3 тоотойгоор шүүһэн байна.

Найман уулзалгын удаа Москвагай «Динамо» команда 15 очкотойгоор түрүүлнэ. Хоёрдохи һууриие ороной хэдэн удаа чемпион ябаһан ЦСКА команда эзэлнэ. Эдэнэр дүн хамта 13 очкотой болоһон байха юм.

△ УРИЛДААН. Пушкин — Ленинград гэһэн 30 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн заншалта урилдаанда Ленинградай студент Александр Матвеев эрхимлэбэ. Тэрэ зайгаа нэгэ час 32 минута 13,2 секунда соо гаталһан байба. Аха наһатайшуулай дундаһаа 62-той Георгий Чайковский (Николаев) түрүүлээ. Тэрэ 15 километрэй зайе 53 минута 42 секунда соо гаталаа гэхэ гү, али энэнь 49 дахин «Вечерний Ленинград» газетын үнгэргэжэ байгаа урилдаанай зурагаадахи илалтань болоно.

△ ФУТБОЛ. Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа нааданай ээлжээтэ уулзалгын болоходо, Ворошиловградай «Заря» — «Пахтакор», Ростов-на-Дону хотын СКА — Ленинградай «Зенит» команданууд 1:1 тоотойгоор тэнсээ, Москвагай «Динамо» — «Карпаты» — 1:0, Донецкын «Шахтер» — Тбилисиин «Динамо» — 3:1, «Днепр» — «Локомотив» — 2:0, «Спартак» — «Черноморец» командануудай наадан 3:1 тоотойгоор дүүрэе.

△ СССР-эй Олимпиин нааданай суглуулагдамал командын футболистнууд ээлжээтэ уулзалгадаа Норвегиин футболистнуудые 4:0 тоотойгоор шүүһэн байна.

(ТАСС).

2485-дахи Сэлэнгын харгын үйлэдбэриин участогай коллектив КПСС-эй XXV съездые ажалай бүлэгүүдээр угтаха, 10-дахи табан жэлые хурдан алхасаар эхилхэ гэжэ шармайн оролдоно. Тус участогта Иннокентий Александрович Малофеев 28-дахи жэлээ хүдэлжэ ябана. Тэрэ үдэр бүри халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын харгын үйлэдбэриин участогай үнинэй хүдэлмэришэн Иннокентий Малофеев,

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Нютаг нютагай һонин

НОМОЙ ВЫСТАВКЭ

Новоселенгинскын номой магазинай хүдэлмэрилэгшэд сентябриин 15-һаа эхилжэ, үргэн олон уншагшадта ниитэ политическэ литература наймаалха тусхай һара соносхобо. Энэнь партиина, комсомолой һуралсалай шэнэ жэлдэ зорюулагдана. Номой магазинда ороходо, тагууд дээгүүрнь политическэ литература олооро табяатай байхань абаһаар обеорогдоно.

Тэндэ В. И. Ленинэй зохёолнууд болон һуралсалда шухала хэрэгтэй номууд илангаяа олон. Үнгэргэгдэһэн выставкэ дээрэһээ номдо дуратайшуул өөһэд өөһэдтөө хэрэгтэй ном, һудар, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые худалдан абаһан байна.

Магазиниие даагша Лидия Коломина, наймаалагша Галина Притикова гэгшэд соносхогдоод байһан һара соо олон тоото номуудые наймаанда гаргахын зорилгоор выставкэеэ зохид һайнаар эмхидхэһэн, плакат, уряа лозунгнуудаар шэмэглэһэн байна.

Мүнөө тус магазин ажалшадта ном наймаалха юһэдэхи табан жэлэй түсэбһөө гадуур 1830 түхэригэй ном, һудар, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые худалдаад байна. Мүн Сэлэнгын аймпотребсоюзай олон магазинууд юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа сентябриин нэгэндэ мэдээсэһэн байна. Тэдэнэй дундаһаа Новоселенгинскын, Юрөөгэй, Ноёхоной, Сэлэн-Дүүмын совхозрабкоопой магазинуудые нэрлэмээр.

Л. СЛЮНКИНА.

ТАНИИЕ МАГАД ШҮҮБЭРИ ХҮЛЕЭНЭ

Нөөсэлгын кассада мүнгэеэ шүүбэритэ аргаар хадагалдаг хүнүүд республика доторнай жэл ерэхэ бүри олошорно. Энэ арга нөөсэлгын кассада мүнгэ хадагалдаг бусад аргануудһаа онсо илгаатай юм. Нөөсэлгын кассада оруулагдаһан бүхы мүнгэнэй хоёр процентнь шүүбэридэ наадагдана. Шүүбэритэ аргаар нөөсэлгын кассада оруулагдаһан мүнгэнэй нааданай тираж Владимирска областиин Коврово городто үнгэргэгдэһэн байна. Республикымнай 872 хүн золтой байжа, дүн хамта 108.246 мянган түхэриг шүүгээ. Урданайхидаал адли энэ тиражда наадаһан мянган хүнэй 25-ниинь шүүгээ. Шүүһэн хүнэй счёдто үнгэрһэн хахад жэлэй туршада үлэһэн мүнгэнэй дунда зэргын хэмжээнэй 200 процент нэгэ шүүбэри, 100 процентын хоёр, 50 процентын хоёр, 25 процентын 20 шүүбэри байхаар энэ тиражда наадагдаа. Тиимэһээ шүүбэритэ аргаар мүнгэеэ хадагалһан хүнүүд нөөсынгөө мүнгэ хоёр гү, али гурба дахин ехэ болгожо шадаба. Республикымнай 42 хүн нөөсэеэ гурба дахин, 82 хүн хоёр дахин ехэ болгохо золтой байшаба. Загарайн, Зэдын, Кабанскын аймагуудһаа олон хүн ехэ мүнгэ шүүгээ. Жэшээлхэдэ, Загарайн аймагай 186 хүн хамта 18.558 түхэриг, Зэдын аймагай 85 хүн — 14.263, Кабанскын аймагай 107 хүн 14.030 түхэриг мүнгэ шүүгээ.

Эдэ тоо юу харуулжа үгэнэб гэхэдэ, шүүбэритэ аргаар нөөсэлгын кассада мүнгэеэ хадагалха гээшэ хүнүүдтэшье, гүрэндэшье ашатуһатай байна бшуу.

Шүүбэритэ аргаар нөөсэлгын кассада оруулагдаһан мүнгэнэй нааданай ээлжээтэ тираж байгша оной октябриин 4-дэ Ярославль хотодо үнгэргэгдэхэ юм. Иимэ аргаар мүнгэеэ нөөсэлгын кассада хадагалһан бүхы хүнүүд тэрээндэ хабаадалсаха.

Н. АНДРИЯНОВА,
Буряадай АССР-эй гүрэнэй нөөсэлгын кассын управлениин экономист.

Хилын саанаһаа
ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой УЯЛГА

ТАСС

Дайнай шэнэ түймэрэй үүдхэгдэхэ арга боломжые зайсуулха, бата бэхи, удаан сагай эб найрамдал арадуудта хангахын тула оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха гээшэ ООН-ой гэшүүн оронуудай арюун уялга болоно. ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ юрэнхы политическэ асуудалаар болоһон хөөрэлдөөндэ хабаадажа байгаа бүхы түбинүүдэй түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд иимэ хараа бодолнуудаар нэбтэрэнхэй. Үрдилдэн зэбсэглэлгые болюулха, буу зэбсэгүүдые хуряаха зорилгоор СССР-эй гаргаһан гадаадын-политическэ шэнэ үүсхэлнүүдые дэмжэжэ байһан тухайдаа олон делегацинууд мэдүүлнэ.

Ядерна зэбсэг туршалгые хүсэд бүрин, бүгэдэ ниитээрэе хорихо тухай договор баталха дурадхал оруулһан Советскэ Союзай үүсхэлые Ирланди һайшаан дэмжэнэ. — гэжэ Ирландиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Фитцджеральд мэдүүлбэ. Совет дурадхал ООН-ой Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сесси дээрэ анхаралтайгаар хаража үзэгдэхэ ёһотой. Ядерна туршалгые хаанашье, тэрэ тоодо газар дорошье, хэхэеэ болихо тухай түгэс бүрин договор дэлхэйдэ хэрэгтэй байна. Ядерна зэбсэгэй тараагдахагүйн түлөө, элдэб зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрэе, хүсэд бүрин хуряахын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ Г. Фитцджеральд мэдүүлбэ.

Шахардуу байдал һуларуулхын түлөө хүдэлөөн мүнөө сагай уласхоорондын харилсаанай шухалын шухала, таарамжатай хараа шэглэлнүүдэй нэгэн болонхой, — гэжэ Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Малик тэмдэглээ.

«Буу зэбсэгүүдые хуряаха бүгэдэ ниитын программа бэелүүлгэ — мүнөө сагай эрилтэ болоно», — гэжэ А. Малик тусхайлан ажаглаба. Зэбсэгүүдые хуряалгын асуудал зүбшэн хэлэсхэ бүхэдэлхэйн конференци зарлахые Индонези шухашалан уряална, иимэ зорилготой оролдолго хүсэлэлгэнүүдтэ шэнэ эршэ дэлисэ хангаха хэрэгтэй гээд тоолоно.

Танзаниин делегациин толгойлогшо А. Сепети Урда Африкадахи апартеидэй ба зүһэ шарайн талаар газаашалдаг политикые эрид буруушааба. Африкын урда зүгтэ иимэ хархис муухай хараа бодол баримталдаг засаг закиргаануудай бии байһаниинь уласхоорондын амгалан байдалда аюул тохёолдуулна гэбэ.

Дүтын Зүүн зүгтэ хабаатай асуудалаар һанамжаяа хэлэхэдээ, хүршэ араб оронуудай газар дайдые Израилиин булимтаран эзэмдэжэ байхыень дары болюулха эрилтэ табина. Тиихэтээ хамта, Кипртэхи шахардуу байдалай аюултай гуламтые усадхахын түлөө, энэ аралай бэеэ даагһан, сүлөөтэ байдал, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгые үлөөхын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ тэмдэглээ.

ЛИМЭ

ПЕРУГАЙ ПРЕЗИДЕНТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Перудахи революционно хүдэлөөн хүнүүдтэ анхаралтайгаар хандалгын ба социализмын гол ёһонуудые үндэһэ болгоно. Юундэб гэхэдэ, социализмын лэ үедэ хүнэй хүгжэлтэ тон шухала удха шанартай болодог байна, — гэжэ Перугай Республикын президент Франсиско Моралес Бермудес мэдүүлбэ. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй революционно правительствын гэшүүдтэ үдэшүүлэн, оронойнгоо урда районуудаар аяншалаа.

Перу экономическа талаараа түгэс бэеэ дааһан байдалтай, индустриальна хүгжэлтэтэй орон болохо ёһотой. Энэ хэрэгтэ ажалшад гол үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй, — гэжэ Ф. Моралес Бермудес тэмдэглэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, предприятинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадаха, үйлэдбэрилгээ үргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ болоно гэжэ президент тусхайлан тэмдэглээ.

Перугай революциин дайсад һүйдхэхы ябуулгаяа болюулнагүй. Тиимэһээ олониитэ ажалшад хододоо һэримжэтэй байха, шухала болоо һаань — хархис этэгээдүүдтэ харюу үгэхөөр бэлэн байха ёһотой гэбэ.

ВАШИНГТОН

ВСМ-эй ДЕЛЕГАЦИ США ОШОБО

ТАСС

Генеральна секретарь Р. Чандра түрүүтэй Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй делегаци Холбоото Штадуудта түрүүшынхеэ ерэбэ. Англиин, Индиин, Польшын, Советскэ Союзай, Швециин ба бусад хэдэн оронуудай олониитын, политическэ мэдээжэ ажал ябуулагшад делегациин бүридэлдэ оронхой.

Эндэ болоһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлэгдэһэнэй ёһоор, амгалан байдалай түлөө тэмсэлые саашадань бэхижүүлгэдэ энэ аяншалга туһа хүргэхэ байха гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет тоолоно. ВСМ-эй делегаци өөрынгөө ажал ябуулга ба зорилгонуудтай Америкын олониитые танилсуулха, шахардуу байдал һуларуулгын ба буу зэбсэгүүдые хуряалгын политика дэмжэлгые бүри эдэбхитэй болгохо хүсэлэнтэй гэжэ Швециин түлөөлэгшэ Г. Эделстам пресс-конференци дээрэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй Хельсинкидэ амжалтатайгаар дүүрэһэнэй һүүлээр ВСМ-эй делегациин США-да ерэлгэ эб эетэй байхые хүсэдэг хараа бодол тайлбарилан ойлгуулха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй гэжэ совет түлөөлэгшэ, «Москоу ньюс» газетын ахамад редактор Я. А. Ломко тэмдэглэнэ.

Делегациин гэшүүд аяншалха үедөө Америкын олониитын түлөөлэгшэдтэй, конгрессэй гэшүүдтэй, политическэ хэдэ хэдэн ажал ябуулагшадтай уулзаха юм.

ПАРИЖ

ХАРИЛСАА ХОЛБООН УЛАМ ХҮГЖЭНЭ

ТАСС

Замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор шэнжэлхэ, ашаглаха совет-француз харилсаа холбооной XII зүблөөн Гранд-Мотт хотодо (Эро департамент) сентябриин 22-һоо 30 хүрэтэр үргэлжэлөө.

СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи «Интеркосмосой» соведэй түрүүлэгшэ академик Б. Н. Петров — совет делегациие, замбуулиндахи шэнжэлгэнүүдые эрхилдэг Франциин Национальна түбэй президент М. Леби — Франциин делегациие толгойлбо. Зүблөөндэ хабаадагшад урда тээхи уулзалгаһаа хойшо үнгэрһэн жэлэй турша соо хамтадаа хэһэн научна туршалгануудай үрэ дүнгүүдые хаража үзөөд, энэ асуудалаар хоёр ороной хоорондохи харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые тэмдэглээ.

Зүблөөндэ хабаадагшад хамтын хэдэ хэдэн шэнэ туршалганууд ба проектнүүдые бэелүүлхэ гэжэ харааалаад, эрдэмтэдэй энэ уулзалгын үрэ дүнгүүд замбуулиндахи шэнжэлгэнүүдэй талаар СССР Франци хоёрой хоорондын харилсаа холбоое үргэдхэлгэдэ туһа хүргэхэ гээд этигэжэ байһанаа нэгэ һаналтайгаар элирхэйлбэ.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Португалиин премьер-министр адмирал Пиньеру ди Азеведу телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, радио-телевизионно станцинуудые сэрэгүүдэй эзэлһэн ушар шалтагаание тайлбарилба. Иимэ шиидхэбэри Революционно соведэй ба правительствын һайшааһанай үндэһөөр абтаһан байна. Энэ хэмжээн «орон дотороо онсо байдал соносхонгүй үнгэрхэ», «политическэ, социальна ба экономическа тогтууригүй байдалай һүжэрэлгые зайсуулха» зорилготой юм гэжэ премьер-министр мэдүүлээ.

Португалиин Компартиин ЦК-гай Политкомисси энэ асуудалаар мэдүүлгэ тунхаглаба. Радио-телевидени «үнэн, зүб мэдээсэл тунхаглаха, революционно хүдэлөөе, революциин түйлалтануудые хамгаалха ёһотой. Ямар нэгэн парти гү, али бүлэглэл тэдэ зургаануудые өөрынгөө мэдэлдэ оруулха, партиина ашатуһада хэрэглэхэ ябадал тохёолдуулха ёһогүй» гэжэ ПКП тоолоно.

Революционно хүдэлөөндэ хабаадажа байгаа зүүнэй үзэл бодолтодто эсэргүү хэһээлгэ-мүрдэлгын хэмжээнүүдые радио-телевизионно станцинууд абаха бэшэ, харин ниитын мэдээсэлэй зургаануудтахи харюусалгата тушаалнуудые үшөөл дааһаар байһан хархис этэгээдүүдһээ сэбэрлэгдэхэ зэргэтэй гэжэ Политкомисси мэдүүлнэ.

* * *

ЛИССАБОН. (ТАСС). «Компаниа да Униау Фабрил (КУФ)» гэдэг компание — Португалидахи эгээн томо монополис нэгэдэлые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха тухай урда тээхи, 5-дахи саг зуурын правительствын хуулиин үндэһөөр хүсэндөө ороһон декрет «Диариу ду Говерну» газетэдэ тунхаглагдаа.

Энэ шиидхэбэри ороной экономическа политикада, Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй программада харюусана гэжэ декрет дотор хэлэгдэнэ.

Мүнөөнэй саг зуурын зургаадахи правительство орон доторoo национализаци бэелүүлжэ үргэлжэлхэ хэрэгые гол шухала зорилгонуудайнтаа нэгэндэ тоолоно.

Эльблонгодохи «Замех» гэжэ механическа заводой продукци Польшо соогоо мэдээжэ болонхой. Эндэ паровой турбина, дамжуулхы механизмууд, хүсэтэ двигательнүүд бүтээгдэн гаргагдана. Заводой коллектив Ленинградай механическа заводтой нягта барисаатай юм. Ленинградай конструкторнуудай проектээр Эльболонгодо бүтээгдэһэн турбинанууд Польшо болон СССР-эй энергетическэ барилгануудта хэрэглэгдэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Замех» заводой нэгэ цех соо.

ЦАФ-АПН-эй фото.

ТОБШОХОНООР

БЕЛГРАД. Югославиин Арадай геройн орден Приштина хотодо барюулагдаа. Югославиин сүлөөлэгдэһөөр, фашизмын илагдан дарагдаһаар 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, арадай сүлөөлэлгын дайнда ба социалис байгуулалтада габьяанудтай байһанайнгаа түлөө энэ хото иимэ шагналда хүртэһэн юм.

Приштинын 8 мянга гаран зон фашис булимтарагшадта эсэргүүсэн бодогшо югослав арадай сүлөөлэлгын тэмсэлдэ хабаадаһан байгаа.

АДДИС-АБЕБЭ. Эфиопиин правительствын шиидхэбэреэр гостиницануудай ба туризмын гүрэнэй корпораци эмхидхэгдэн байгуулагдаа. Тэрэнэй мэдэлдэ 50 гаран гостиница, ресторан ба кафе үгтэбэ.

ТОКИО. Загаһашадай кооперативуудай уласхоорондын нэгэдэхи конференци эндэ нээгдээ. Конференцидэ хабаадагшад — 26 ороной, тэрэ тоодо Австралиин, Бразилиин, Франциин, Японой ба бусад гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд далайн баялигуудые хамгаалха, загаһа бүри ехээр бариха ба онол аргаяа улам һайжаруулха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байна.

ИСЛАМАБАД. Пакистанай түсэблэлгын комисси хүгжэлтын табан жэлэй түсэб табижа эхилбэ. Энэнь 1976 оной июлиин 1-һээ, орон доторхи финансын жэлэй эхинһээ бэелүүлэгдэжэ захалха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ экономическа хүгжэлтын нэгэ жэлэй түсэб табигдадаг байгаа.

БУХАРЕСТ. «Симерия» гэжэ судна Брэильдэхи судна бүтээлгын верфьдэ ашаглалгада оруулагдажа, уһанда табигдаба. Энэнь 7500 тонно ашаа тээхэ бүлэг суднануудай түрүүшынхинь болоно. Жэлэй эхинһээ хойшо Брэильскэ корабль бүтээгшэд тус тустаа 4500 тонно ашаа тээхэ 9 судна бүтээгээ.

ТОКИО. Һүүлэй арбан жэл соо Урда Корейдэ филиалнуудтай япон компанинууд дүрбэ дахин олошороо. Гэхэ зуура, Киодо Цусин гэдэг агентствын тэмдэглэһэнэй ёһоор, 1965 онһоо хойшо эдэнэй олзо доход 16 дахин дээшэлжэ, нёдондо жэл 385 миллион долларто хүрэһэн байгаа.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ» гэһэн юрэнхы гаршаг доро: «Таряалан дээрэһээ абтаһан мэдээсэлнүүд». Табан жэлэй баатарнууд. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Арбадахи табан жэлэй алхам харахада» гэһэн юрэнхы гаршаг доро А. Ефремовэй статья.

С. Чайкина «Зохёохы шэнжэтэй хүсэн». Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Ерээдүй тээшэ алад шэртэхэдэ». АПН-эй эльгээһэн материал. Шүлэгүүдэй шэнэ номуудай шэнжэлэл. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Манай айлшан — ЭКО журнал». Нютаг нютагай тобшо һонин, баримтанууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр үүлэтэйшэг байха. Бороо орохогүй. Баруун хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Үдэртөө 10—15 градус, хойто аймагуудта 5—10 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 1—3 градус хүйтэн болохо, үдэртөө 12—14 дулаан байха.

Октябриин 3—4-дэ үүлэтэйшэг байха. Октябриин 4-дэ зарим нютагуудаар багахан бороо орохо, хойто аймагуудаар саһан бударха. Секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр баруун тээһээ һалхилха, һүниндөө 0—5 градус хүйтэн, үдэртөө 10—15 градус дулаан болохо.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — Телевизионно документальна фильмүүдэй программа. 10.45 — Футбол. «Динамо» (К) — «Олимпиакос» (Пирей). Киевһээ дамжуулга. 11.30 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 11.55 — «Москва ба москвагайхид». 12.25 — «Былины». 13.00 — «Шатарай һургуули». 13.30 — «Орленок» гэжэ студиин концертнэ зал соо. 14.00 — 14.10 — Забһарлалга. 14.10 — «Светлые ожидания» — телевизионно зүжэг. Түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 15.35 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 15.45 — Р. Щедрин «Анна Каренина» — хүгжэм. 16.15 — «Миллионуудай ленинскэ университет». 16.45 — «Судьба поэта» — уран һайханай фильм. 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Минии Есенин» (буряадаар дамжуулга). 19.20 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.30 — «Миллионуудай ленинскэ университет». «Социалис мүрысөөн ба ажалай аша үрэ». 20.00 — «Алтан ното». ГДР-һээ дамжуулга (үнгэтэ). 21.00 — 21.10 — Забһарлалга. 21.10 — Уласхоорондын конкурснуудай лауреат А. Скобронский наадаха (үнгэтэ). 21.40 — «Судьба поэта» — уран һайханай фильм. 23.30 — «Шатарай һургуули». 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.40 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 19.00 — Совет дуунуудай концерт.

УНШАГТЫ[Н] һонирхохо[ор] байхат

ЧЕЧЕНО-ИНГУШЕТИ[ДЭ] ОЛДОҺОН ЮУМЭН

Чечено-Ингушетиин на[...]
хадануудай хоорондуур [...]
рэлгэ хэжэ байһан арх[...]
гууд газар доро удаан хэ[...]
бүрүүл муу болошоһон [...]
өөр хэһэн гэрэл, һайхан [...]
тэй юумэ хэдэг гоёхон [...]
лэй мүнгэн амһарта гэхэ [...]
урда сагай гоёнсуд эхэ[...]
хэрэглэдэг элдэб янзын [...]
чүүдые олоо.

— Бүри VII—XII зуун [...]
гэмдэгтэй, ехэл һонирхо[...]
коллекци энэ жэлдэ олдобо[...]
гэжэ эндэхи бэдэрэлгын [...]
дэлмэриие хүтэлбэрилэгшэ[...]
хын эрдэмэй доктор В. В[...]
градов хөөрэнэ. — Осети[...]
дэй элинсэг хулинсаг бо[...]
алан гэжэ үгсаатанай наһа[...]
раһан хүнөө хүдөөлһэн [...]
түрүүшынхеэ Чечено-Ингу[...]
тидэ олдоо. Тэдэ зон [...]
байһан Дагестанһаа [...]
Кубань хүрэтэрхи газар д[...]
дээрэ ажаһууһан түүх[...]
Ондоо газар нютагуудһаа [...]
рагдаһан элдэб зүйлнүүд[...]
эндэ олдоо. Жэшээнь, тэ[...]
дунда шабараар, шэлээр [...]
амһарта, элдэб эритэ [...]
хүнэй гоёлто зүүдхэлэй [...]
нүүд бии. Энээн дээрэһээ [...]
рахада, урдань эндэ [...]
һан зон холын, дүтын [...]
нэртээ ехэ холбоотой, [...]
даа наймаа хэдэг байһа[...]
элирнэ.

175 ЖЭЛЭЙНЬ ОЙДО

Черниговщинэдэ байдаг Н[...]
город-Северский хотын [...]
оронииe шэнжэлэлгын му[...]
хаан-тайжа Игорь Святосл[...]
чай сэрэгэй дружинану[...]
үмдэжэ ябаһан хубсаһан, [...]
жэ ябаһан зэр зэмсэг гэхэ[...]
тэ табигдаа. Тэрэшэлэн [...]
вецкэ ноёд һайдай, сэрэгш[...]
хубсаһан, зэмсэг баһал [...]
жэлтэд — түүхэшэдые һо[...]
хуулха байха.

«Ленфильм» студи эдэ [...]
бусын экспонадуудые [...]
ороноо шэнжэлэгшэдтэ [...]
лээ. Десна мүрэнэй эрье [...]
байдаг энэ урданай хотын [...]
нануудай хажууда «Игорь [...]
жа» гэһэн уран һайха[...]
фильм буулгахаар тэдэ [...]
нүүдые бэлдэһэн байна.

«Игориин полкнууд ту[...]
үгэ» гэдэг мүнхэ зохёолой [...]
түрүүн хэблэгдэһэнһээ хо[...]
175 жэлэй ой байгша [...]
сентябрьда гүйсэхэмь. Мү[...]
нэй ород, украин хэлэнүүд [...]
рэ оршуулагдаһан энэ [...]
скэ зохёолой хэдэн номуу[...]
музей суглуулаанхай. Пут[...]
лиин, Трубчевскэ музей[...]
тэй, Дон шадарай талын [...]
ороноо шэнжэлэгшэдтэй [...]
риалнуудаа андалдана. [...]
тэдэнэй үүсхэлээр Сагаан [...]
литва болон Быстрой гэжэ [...]
нуудай хоорондо, половецу[...]
тэй түүхэтэ байлдаанай бо[...]
һон газарта урдын эрэлхэг [...]
ригто ород сэрэгшэдтэ дур[...]
хаалай хүшөө бодхоогдоо.

САККАРСКДА ОЛДОҺОН ЗУРАГ

Каирһаа урагшаа Саккар[...]
шадар бэдэрэлгэ хэжэ, [...]
малтажа байһан англо-го[...]
диин хамтын археологи[...]
экспедици урдань хүнэй [...]
табидаг үшөө баригд[...]
дүүрээгүй хуурсагай ба[...]
сооһоо барельеф зураг ол[...]
Эндэ фараон Тутанхамоной [...]
рэгэй агуехэ хүтэлбэрилэ[...]
Хоремхеб гэгшэ тэндэ [...]
лэгдэһэн байха ёһотой юм.

Саккарын хажуудахи [...]
саг сооһоо олдоһон баре[...]
зураг дээрэ Хоремхебэй [...]
дыдаа байһан ажабайдал[...]
элдэб үенүүдые скульптор [...]
рельеф дээрэ тобойлгон хар[...]
лаа. Тэрээн дээрэнь Хореј[...]
бэй эдир залуухандаа бурха[...]
мүргэжэ байһыень, һүүлд[...]
айхабтар олон сэрэг хүтэ[...]
рилжэ ябаһыень, мүн фа[...]
дээрэ магтаал хайрада хү[...]
жэ байһыень дүрсэнүүдээр [...]
рууһан зурагууд бии.

Тэрэ үедэ суутай соло[...]
ябаһан хүнүүдэй дүрэ зура[...]
гоёонгүйгөөр, байһан сооһ[...]
раглан харуулһан [...]
скульптура энээнһээ ур[...]
олдоһон урдын Египедэй [...]
сагууд соо байгаагүй юм. [...]
гэбэшье Саккарын хажууд[...]
догшо тобогор зурагтай [...]
рельеф дээрэ Хоремхеб [...]
тэрэл зандаа — мантагар [...]
мо бүхэтэр хамартай, [...]
гар тарган, дабхарлан һа[...]
шаһан бойногтойгоор харуу[...]
данхай.

(ТАСС).

РЕДАКТОР
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефон[уу]д

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, [...]
Телефоны: редактор[а] —
2-54-54, приёмная — 2-5[...]
зам. редактора — 2-[...]
зам. редактора — 2-[...]
отв. секретаря — 2-50[...]
секретариат — 2-66-76, [...]
делы: партийной жизни [...]
2-60-91, сельского хоз[...]
ва — 2-64-36, 2-63-86, [...]
паганды и агитации — 2-5[...]
промышленности и стр[...]
тельства — 2-61-35, со[...]
ского строительства и быт[...]
2-69-58, культуры и шк[...]
2-60-21, писем и селькор[...]
2-67-81, информации [...]
2-34-05, общественная [...]
ёмная — 2-56-62, машин[...]
бюро — 2-57-63, коррект[...]
ская — 2-35-95, фотолабо[...]
тория — 2-33-61.